

**MD 56**

Metodološki dokument

ISSN 1840-1082

# **UPORABA INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJA U KUĆANSTVIMA I POJEDINAČNO**

Anketna godina 2020.



Bosna i Hercegovina



**BHAS**

Agencija za statistiku  
Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2020.

# **UPORABA INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJA U KUĆANSTVIMA I POJEDINAČNO**

Anketna godina 2020.



Bosna i Hercegovina



**BHAS**

Agencija za statistiku  
Bosne i Hercegovine

**Sarajevo, 2020.**

## KAZALO

Metodologija .....	3
Statistička jedinica .....	3
Ciljna populacija.....	4
Periodičnost.....	4
Promatrane varijable .....	5
Rezime mjera, agregirane varijable, pokazatelji i tabeliranje .....	5
Objašnjenja.....	6
Modul A: Pristup informacijama i komunikacijskim tehnologijama .....	7
Modul B: Korištenje interneta.....	11
Modul C: Uporaba e-uprave.....	19
Modul D: Uporaba e-trgovine .....	24
Modul E: Privatnost i zaštita osobnih podataka.....	36
Modul F: Povjerenje, sigurnost i privatnost .....	39
Modul Z: Internet stvari .....	43
Modul G: Socio-demografske karakteristike pozadine .....	49

## Metodologija

Statistički proizvod je jasna i precizna definicija statističkih informacija koje treba proizvesti. Ona se razlikuje od metodologije proizvodnje. Metodologija proizvodnje je način ili način rada, a statistički proizvod je njegov neposredni rezultat. Različite statističke metodologije mogu proizvesti isti statistički proizvod, postoje samo različiti načini da se urade iste stvari. To znači da sve dok garantiramo da se dvije figure odnose na isti statistički proizvod, na primjer u dvije različite zemlje, one su uporedive. Na ovaj način, ova razlika između statističkog proizvoda i statističke metodologije nam pomaže da se fokusiramo na one elemente koji su važniji kako bi se osigurala uporedivost između nekoliko nacionalnih statistika i proizvela nova na razini EU, tj. statistički proizvod, a ostavlja se diskreciji nacionalni statistički instituti biraju bolju statističku metodologiju koja se primjenjuje u svojoj zemlji uzimajući u obzir svoje specifičnosti.

Elementi koji čine statistički proizvod, na ulaznoj razini, su statistička jedinica, ciljna populacija i varijable promatranja, kao i na izlaznoj razini, periodičnost i rezime mjere, agregatne varijable i tabeliranje. Pokrivajući sve elemente statističkog proizvoda, statistički koncepti i nomenklature su dodatni potrebni elementi za osiguranje usklađenosti i uporedivosti statistike.

## Statistička jedinica

Statistička jedinica je temeljni tip elemenata skupine (koja se također naziva populacija) koju želimo promatrati ili analizirati. Osnovne statističke operacije klasifikacije, agregacije i naručivanja se obavljaju na statističkoj jedinici.

Izbor statističke jedinice je pitanje procesa sakupljanja podataka (odnosno operativnih ograničenja povezanih s prikupljanjem podataka iz svake vrste statističke jedinice) i konceptualnog okvira odabranog za promatranje i analiziranje pojave. Statistička jedinica je nositelj statističkih karakteristika ili atributa, koje na kraju želimo mjeriti.

Postoji nekoliko vrsta statističkih jedinica, prema njegovoj uporabi. *Jedinica za promatranje* predstavlja identifikacijski entitet, o kojem se podaci mogu dobiti. Tijekom prikupljanja podataka, ovo je jedinica za koju se podaci snimaju. Treba napomenuti da ovo može, ili možda i nije, isto kao i izvještajna jedinica. *Izveštajna jedinica* izvještava organu za istraživanje. Ona izvještava informacije za promatračku jedinicu (e). U određenim slučajevima može se razlikovati od promatračke jedinice. Jedinica za izveštavanje je jedinica koja isporučuje podatke za datu instancu anketiranja.

U istraživanju korištenja IKT koriste se sljedeće statističke jedinice (u ovisnosti od varijable):

- kućanstva;
- pojedinci.

U idealnom slučaju, podatke prikupljene u kućanstvu trebalo bi da izvještava „kućanstvo“. U većini slučajeva, nije moguće skupiti i kućanstvo oko stola kako bi prikupili svoj zajednički odgovor, a posebno nije moguće kad je slučaj o telefonskom intervju. Generalno, jedna osoba u kućanstvo će odgovoriti na pitanja vezana za kućanstvo.

Pojedinac može, na primjer, biti glava kućanstva ili pojedinac koji je izabran za pojedinačna pitanja.

Kako se istraživanje odnosi na korištenje računara i interneta, neophodno je da izabrana osoba odgovori na pitanja osobno. Intervju preko posrednika može dovesti do grešaka u prikupljanju podataka.

Različite jedinice istraživanja, tj. kućanstava i pojedinci, koriste se u različitim sekcijama u modelu upitnika. Pristup kućanstvu se koristi kada se prikupe informacije o pristupu različitim elektroničkim uređajima, tipu

internet veze i barijeru za korištenje interneta. Individualni pristup se koristi kada se prikupljaju informacije o uporabi računara, korištenju interneta, e-trgovine i e-vještina.

Razlozi za korištenje pristupa kućanstava prilikom pokušaja opisivanja pristupa IKT-u su da kućanstva predstavljaju platformu za pružanje pristupa većem broju pojedinaca, odnosno članova kućanstava. U cilju upoređivanja europskih zemalja na razini kućanstava, važno je uzeti u obzir razlike u demografiji kućanstava. Jedan od razloga za to je što neke zemlje mogu imati veće veličine kućanstava i sastav nego u drugim zemljama, što je vjerovatno u korelaciji sa stopom pristupa. Kako bi mogli uspješno upoređivati, takođe je važno da zemlje primjenjuju istu definiciju kućanstava.

Pojedinačni pristup se koristi u kontekstu gdje se prikupljene informacije u većoj mjeri odnose na individualnu uporabu IKT. Takođe u ovom slučaju je uvoz uzimajući u obzir strukturne razlike između zemalja, npr. starosne demografije, kako bi se napravilo odgovarajuće poređenje. Problem, međutim, nije toliko veliki kao kod kućanstava, pošto mnogi ljudi bolje poznaju razlike u starosnoj strukturi zemalja nego razlike u strukturi kućanstava.

## Ciljna populacija

Stanovništvo je skup objekata iste klase, što statistički znači skupinu elemenata iste statističke jedinice. Postoje dvije vrste populacija koje treba uzeti u obzir pri izradi statistike: ciljna populacija i populacija ramova.

*Ciljna populacija* je populacija od interesa. Definira se jasno razdvajanje skupine statističkih elemenata za koje se mogu informirati neke informacije o cijeloj skupini. Ta razgraničenost se temelji na jednom ili više atributa statističke jedinice. U istraživanju korištenja IKT ciljna populacija za različite statističke jedinice je:

- pojedinci: ciljna populacija čine svi pojedinci starosti od 16 do 74 godine;
- kućanstva: ciljna populacija čine sva (privatna) kućanstva sa najmanje jednim članom od 16 do 74 godine.

*Okvirna populacija* je operacionalizacija ciljne populacije, koja se u idealnom slučaju sastoji u cjelovitom popisu elemenata ciljne populacije. Iako ciljna populacija može biti lako definirana, u praksi je potreban spisak svih njegovih elemenata za njegovo potpuno ili djelimično (u slučaju primjene uzorka) promatranje i to je vrlo teško dobiti. Taj spisak bi trebao biti potpun i uključiti svaki element ciljne populacije samo jednom. Međutim, većina vremena će trpiti zbog nedovoljne pokrivenosti (under-coverage) ili zbog prekomjerne pokrivenosti (over-coverage). Obično su datoteke i statistički elementi (registri) održavani i ažurirani, koji sadrže spiskove statističkih elemenata, kao i informacije o nekim atributima, koji se obično koriste za razdvajanje ciljnih populacija. Okvirne populacije se obično izvlače iz tih registara. Populacija okvira će se dalje objasniti u ovom priručniku, uključujući i pregled prakse zemalja za istraživanje iz 2017. godine.

## Periodičnost

Periodičnost je godišnja, što znači da se podaci prikupljaju i sakupljaju jednom godišnje. Međutim, neke varijable se mogu promatrati sa manjom frekvencijom, npr. promjenljive koje imaju tendenciju stabilnosti tijekom vremena.

Godišnje istraživanje bi trebalo da bude kompromis između opterećenja odgovora i sakupljanja i potrebe za relevantnim i najnovijim informacijama o domenu istraživanja "fast moving", kao što je informacijsko društvo.

Ova periodičnost je utvrđena u stavku c) privitka II. uredbe 808/2004 i odjeljku E (privitak II, modul 2) uredbe povjerenstva (EU) 2019/1910 od 07. studenog 2019. (vidi također privitak 4 - Pravni okvir)

## Promatrane varijable

U istraživanju o uporabi IKT-a većina promatranih varijabli je *kvalitativna*, tj. cilj nije prikupljanje podataka o količinama („koliko...“), frekvencijama („koliko često...“) ili količinama („koliko...“), već pribavljanju ne numeričkih ili kategoričnih podataka. U većini slučajeva<sup>1</sup>, promatrane varijable u istraživanju o uporabi IKT-a su binarne (dihotomne), što znači da odgovori ispitanika sa *da* ili *ne*, npr. *Jeste li koristili internet za prodaju robe ili usluga?* Konačna statistika tada će biti uglavnom proporcije (npr. broj *odgovora sa DA* podijeljen s brojem ispitanika koji su odgovorili na pitanje). Druge varijable promatranja su i kvalitativne, ali sa više od dvije kategorije odgovora (npr. najviši stupanj obrazovanja).

Atributi ili karakteristike za istraživanje Zajednice o uporabi IKT u kućanstvima i pojedincima su navedene u Aneksu 4 - Pravni okvir (privitak II uredbe povjerenstva (EU) 2019/1910 od 07. 2017/1515).

Operativne verzije varijabli promatranja su pitanja u anketnom upitniku. Model za takav upitnik može se naći u Aneksu 1 - Model upitnik.

Definicija promatranih varijabli ili model pitanja postavlja se detaljnije u dolje navedenim objašnjenjima.

## Rezime mjera, agregirane varijable, pokazatelji i tabeliranje

Rezime mjera su numeričke vrijednosti definirane statističkom mjerom koja se koristi za sumiranje vrijednosti za određenu varijablu za sve statističke jedinice u određenoj skupini. Takve mjere mogu biti u obliku agregata (npr. ukupnog broja *da* -odgovora na određeno pitanje) ili pokazatelja (npr. procenat *da* -odgovora).

Agregati se mogu sakupljati za ukupnu populaciju ili za različite subpopulacije koje su definirane varijablama u pozadini (npr. rodna ili obrazovna razina) ili za subpopulacije definirane uvjetovano od odgovora drugih varijabli studija (npr. korisnici interneta u odnosu na ne-korisnike).

Npr.<sup>2</sup>:

- broj pojedinaca koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće;
- broj osoba starijih od 16 od 24 godine koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće;
- broj pojedinaca koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće, ali ne na poslu;
- broj korisnika interneta koji su ga koristili za preuzimanje zvaničnih formulara (= broj osoba koje su koristile internet i preuzele službene forme).

Kako bi dobili pokazatelje (proporcije, procenti, itd.), agregati moraju biti podijeljeni sa ukupnom populacijom ili subpopulacijom.

Na primjer, imenitelj takvog odnosa može biti:

---

<sup>1</sup> Međutim, postoji nekoliko kvantitativnih varijabli, posebno u modulu E-trgovina.

<sup>2</sup> Primjer temeljen na pokazateljima prikupljenim iz prethodnih krugova ankete.

- ukupna populacija pojedinaca u odabranim stratama (npr. "udio osoba u dobi od 16 do 24 godine koji su koristili računar kod kuće" = *broj osoba starih 16-24 koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće* podijeljen s *ukupnim brojem pojedinci u dobi od 16 do 24 godine*);
- ukupan broj korisnika računara (osobe koje su koristile računar najmanje jednom u posljednja 3 mjeseca);
- ukupan broj redovitih računarskih korisnika (osobe koje su koristile računar najmanje jednom tjedno u posljednja 3 mjeseca).

Detaljan format prijenosa za slanje podataka Eurostatu može se naći u Aneksu 2 - Format prijenosa i agregati.

## Objašnjenja

Objašnjenja u ovom poglavlju odnose se na pitanja iz upitnika o modelu 2020. Struktura ovog poglavlja slijedi upitnik modela, tj. objašnjenja su grupirana po *modulu* i po *pitanju*. Tijekom čitanja ovog dijela, preporučuje se da imate pri ruci model Upitnika.

Iz razloga kontinuiteta, objašnjenja za pitanja koja nisu dio upitnika modela 2020. (ali su bila dio 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, 2007, upitnici modela 2006, 2005) zadržani su samo ako je potrebno više informacija, a o prošlim pitanjima može se pronaći u priručnicima za 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, 2007. i 2006. godinu.

Statistička jedinica za modul A je kućanstvo, dok je pojedinac statistička jedinica za ostale module.

## Modul A: Pristup informacijama i komunikacijskim tehnologijama

→ Statistička jedinica: kućanstva

**Imate li vi ili netko u vašem kućanstvu pristup internetu kod kuće (bilo kojim uređajem)?**

**[Obujam: sva kućanstva]**

**[Upišite: potreban je jedan jedini odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da / Ne) + Ne znam; filter pitanje]**

'Pristup' ne odnosi se na "mogućnost povezivanja" (tj. mogu li se osigurati veze na području kućanstva ili na ulici), ali da li bilo tko u kućanstvu može koristiti internet kod kuće ako želi, čak samo da pošalje e- pošta ("povezivanje").

Bivše verzije pitanja imale su klauzulu "bez obzira koristi li se" koja se sada odbacuje. Prvo, u većini slučajeva je nebitno jer kućanstva obično koriste uslugu na koju su se pretplatili (i plaćaju). Međutim, moguće je da je vezu postavio jedan od poslodavaca članova kućanstva ili je podrazumijevana ustanova u zgradi u kojoj obitelj živi (a da se stvarno ne koristi). Međutim, diskusije na nedavnim sastancima ISS-a potvrdile su da se ne mogu pronaći nikakve značajne razlike u pristupu i korištenju. Stoga je klauzula uklonjena. *Ne znam* Odgovarajuću kategoriju treba izbjegavati postavljanjem dodatnih pitanja za ispitanika. Međutim, u nekim slučajevima član kućanstva izabran za intervju možda ne zna šta drugi članovi rade sa npr. računarom kućanstva.

U određenim zemljama je moguće pristupiti internetu bez ugovora o pretplati, ali na primjer ad hoc plaćanjima kad god se internet zapravo koristi. Ovo može biti u obliku slanja tekstualne poruke za prijem kratkog trajanja pristupnog koda. U toj situaciji, mnoga kućanstva imaju *mogućnost* da pristupe internetu od kuće (naravno pod uvjetom da imaju potrebnu opremu, fi računar + modem ili internet omogućen mobilni telefon), ali će *ne koristite* to. U ovom slučaju treba dati odgovor "da".

Pitanje bi trebalo biti sukladno ranijim istraživanjima, a to znači da ne ukazuju naročito na uređaje mobilne telefonije, jer bi nekim ispitanicima bilo teško da razmisle o tome je li mobilni uređaj omogućava internet ili ne, ili putem koje veze i na kojoj lokaciji. Ljudi koji koriste internet preko mobilnog telefona samo od kuće imaju pristup kućama po želji ukoliko su se pretplatili na internetsku stopu ili mogli da koriste Wi-Fi pristup koji je povezan sa DSL ili drugim ruterom u kućnom ili javnom Wi-Fi-u ako je to slučaj moguće na lokaciji kućanstva. Od 2011. godine dodaju se riječi "bilo kojim uređajem" kada je potrebno i trebaju služiti kao dovoljno objašnjenje.

**A2: Koju vrstu internet veze koristite kod kuće?**

**[Obujam: sva kućanstva koja imaju pristup internetu kod kuće, odnosno A1 = Da]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što primjenjuje se]**

Ispitanici treba da navedu koje vrste veza zapravo koriste. Na temelju navedenih vrsta veza može se izvršiti grupiranje u širokopojasni pristup. Pitanje ne ispituje brzinu prijenosa podataka u bit / s, niti tip uređaja koji se koristi za pristup internetu. "Ne" odgovori na a) ili b) mogu se koristiti za grupiranje u ne-širokopojasne internet veze.

U daljnjem tekstu je dat objašnjenje najčešće korištenih tehnologija, pojednostavljenih od 2014. godine tako što su naveli dvije širokopojasne veze (fiksne i mobilne), kao i dva opcionalna opcija na drugim, usko povezanim vezama (fiksni i mobilni) kako bi olakšali odgovore. Ako NSI smatra da je prikladnije koristiti nazive marke ili imena kompanija nego koristiti reference na tehnologije (ADSL, kabel, itd.). To je također mogućnost



(naravno pod uvjetom da se brendovi mogu rekodirati na različite tehnologije temeljene na odnosima jedan-na-jedan).

a) Fiksne širokopojasne veze, npr. DSL, ADSL, VDSL, kablovska, optička vlakna, satelit, javne WiFi veze

Primjeri dodati u tekstu opcije a) mogu se objasniti na sljedeći način:

DSL (npr. ADSL, SHDSL, VDSL)

DSL (digitalna pretplatnička linija) označava tehnologiju koja prenosi podatke pri velikim brzinama (tj. teoretski više od 144 kbit / s u poređenju sa uskopojasnim tipovima veza, ali danas normalno najmanje oko 0,5 Mbit / s) preko postojeće bakarne mreže. DSL tehnologija je vrsta internet veze koja je znatno brža od dial-up pristupa i stoga označena kao širokopojasna.

Važne DSL tehnologije uključuju:

ADSL: Ovaj izraz se koristi za DSL gdje je veći propusni opseg dodijeljen za preuzimanje nego upload (Asymmetric DSL).

SHDSL: Jednostruki par brzih DSL pokriva simetrični brzi DSL.

VDSL: Veoma visoki bitni DSL, sa brzinama do 53 Mbps, u poređenju sa oko 8 do 10 Mb / s za ADSL.

Žičani fiksni (kablovski, vlakno, Ethernet, PLC, itd.)

Žičane fiksne veze mogu ili ne moraju imati ruter za Wi-Fi pristup u kućanstvu, tj. za bežično usmjeravanje signala do korisničkog uređaja na kratkoj udaljenosti. One su klasificirane kao žičane fiksne.

Ove tehnologije uključuju:

Kablovski modem: Ova tehnologija omogućava brzi pristup internetu preko mreže kablovske televizije ili komunalnih zračnih sustava. Kao i DSL tehnologije, podaci se prenose preko postojeće bakarne mreže.

LAN (lokalna mreža): Brže internet veze preko stambenih mreža (veze koje su zajedničke za nekoliko kućanstava, npr. stanovnici na koledžu).

Optički kabl: Tehnologija koja nije temeljena na bakarnoj žici. Tehnologija koristi lasere ili diode koje emituju svjetlost i mogu pružiti neograničeni potencijal propusnog opsega.

Ethernet: Može se primijeniti na kućne ili stambene mreže, npr. stanovnike na koledžu, a odnose se na žičanu LAN tehnologiju, ali je općenito tipičnije za poslovne tipove internetskih veza s širokopojasnim pristupom. Kada je Ethernet pristup internetu moguć, može se temeljiti na fiber optičkom ili bakarnom twisted paru; standardne brzine Ethernet prijenosa podataka mogu biti do 10 Gbit / s.

PLC: znači komunikacija na dalekovodu. Širokopojasnost preko običnih električnih vodova uopće može da varira od 256 Kbit / s do 2.7 Mbit / s.

Fiksni bežični (satelitski, javni WiFi)

Satelitske tehnologije: Pruža bežični pristup i uglavnom se koristi u udaljenim područjima koja nisu dostupna putem kablovskih ili DSL mreža.

Satelitski pristup internetu obično zahtjeva instaliranje satelitske antene / modema i mjesečne pretplate. Ovo pitanje se posebno odnosi na kućni internet.

Dvosmjerne satelitske internet usluge visoke brzine za pristup internetu su moguće i plasiraju se na tržište. Dvosmjerno znači da se funkcije prijema i prijenosa vrše preko satelita. Nema potrebe za telefonskom linijom.

Fiksne bežične tehnologije (FWA): Tehnologije u ovoj skupini su sve bežične tehnologije koje omogućavaju pristup između fiksnih točaka (provajdera u kućanstvo, a ne unutar kućanstva).

Primjeri su WiFi ili WiMAX. Javni WiFi ili WiMAX mogu biti dostupni svima u određenom području. U zgradi se različita kućanstva mogla povezati na WiFi. WiMAX povezivanje osigurava fiksni bežični pristup sličan funkciji Wi-Fi, ali u mnogo većem opsegu (do oko 50 km).

Wi-Fi pristup povezan sa DSL ruterom u kućanstvu se ne računa. Ovo treba uključiti u točku a) na DSL. Kabl sa ruterom za Wi-Fi pristup se odnosi na stavku b).

Kako bismo to istakli, 2010. godine riječ "javnost" je dodata prije WiFi ili WiMAX. Međutim, WiMAX nije veoma rasprostranjen (ako ne postoji na nacionalnoj razini, opcija se može izostaviti u nacionalnim upitnicima). Za anketu iz 2012. godine ostale su samo riječi javni WiFi. Od 2020. godine formulacija je skraćena na "WiFi" kako bi se uzelo u obzir kako bi vezom mogli upravljati i javni i privatni operatori.

Javni WiFi pristup može biti besplatan, ali ponekad ne. Osiguravanje od strane općina može biti u dometu kućanstava i predstavlja glavni primjer za točku c) (umjesto hotspota u hotelima, kavanama itd.).

**b)** Mobilne širokopojasne veze (putem mobilne mreže, najmanje 3G, npr. UMTS, korištenjem (SIM) kartice ili USB ključa, mobilnog telefona ili pametnog telefona kao modema).

Primjeri dodati u tekstu opcije a) mogu se objasniti na sljedeći način:

Samo veze sa mobilnim mrežama treće generacije (3G) ili višim (3+), kao na primjer UMTS radio tehnološkom mrežom ili više, klasifikuju se za širokopojasni pristup. UMTS (Universal Mobile Telephone System) omogućava pristup internetu mnogo veću brzinu u poređenju sa 2 ili 2,5 generacijske mreže kao što je GPRS. Svaki pristup 3G + mrežama kao što je HSDPA (High Speed Download Packet Access) ili 4G treba uključiti.

Uobičajeni uređaji koji se koriste za 3G, 3G + mobilnu vezu su mobilni telefoni ili pametni telefoni, prijenosni računari ili slični prenosivi uređaji.

UMTS: Odnosi se na 3G (mobilne tehnologije treće generacije) i mobilni telefon ili **pametni telefon** preko širokopojasne mreže. UMTS širokopojasnu povezanost se takođe može dobiti putem prijenosnih računara sa 3G modemom.

Pojam GPRS (General Packet Radio Systems) predstavlja drugu generaciju mobilnih tehnologija (iako se GPRS ponekad naziva 2,5 generacije).

Mobilna tehnologija je bežična tehnologija. Međutim, to ne treba miješati sa fiksnom bežičnom tehnologijom ili fiksnim žicama, kao što je gore opisano. Kao što je već rečeno, mogućnosti koje DSL ili kablovi imaju WiFi ruterima neće klasificirati za bežični pristup. Kako biste dobili više jasnoće, riječ "bežični" vidljiva u ranijim istraživanjima je preskočena.

LTE (dugoročna evolucija): Povezano sa 4G (mobilne tehnologije četvrte generacije). Ovaj standard uveden je 2009. godine sa brzinom prijenosa od oko 100 Mbit / s i kapacitetom prijenosa od 50 Mbit / s, što omogućava

mного veću brzinu za korištenje interneta od UMTS-a. LTE ima mogućnost upravljanja brzim mobilnim uređajima i podržava multi-cast i broadcast streamove.

### **Mobilna mreža (barem 3G, npr. UMTS) koristeći mobilni telefon ili pametni telefon**

3G mobilni telefoni ili pametni telefoni omogućavaju korištenje internet pregledača, e-pošte ili sličnih internet aplikacija preko 3G mreža, npr. UMTS.

### **Mobilna mreža (najmanje 3G, npr. UMTS) preko (SIM) kartice ili USB ključa**

Laptopi ili drugi prenosivi računari (npr. netbook) se obično mogu koristiti sa USB ključem ("surf stick", dongle) ili ugrađenom SIM karticom za pristup 3G mrežama.

### **Ostale, usko-spojene veze - opciono -**

#### **c) Dial-up pristup preko standardne telefonske linije ili ISDN-a**

Povezuje kućanstvo putem dial-up-a ili putem analognog modema ili ISDN-a (Digitalna mreža integriranih usluga). Oba tipa mogu se kategorizirati kao usko povezivanje.

#### **d) Mobilna uskopojasna veza (manje od 3G, npr. 2G + / GPRS, koje koristi mobilni telefon ili modem u laptopu)**

Širokopojasna veza preko mobilnog telefona može i dalje biti ograničena uprkos nedavnim povećanjima ili nedostupnosti u mnogim ruralnim područjima ili određenim regionima. Druga generacija (2G) mobilne tehnologije kao što je GPRS (General Packet Radio Service) označene su kao usko povezivanje. GPRS je mobilni sistem sa niskim kapacitetom koji omogućava pristup internetu. GSM, takođe i 2G gdje se prijenos radi preko režima prekidača kola, namerno se ne spominje kao primjer. 2G ćelijski sustavi u kombinaciji sa GPRS-om često se opisuju kao 2.5G, to jest, tehnologija između drugog (2G) i treće (3G) generacije mobilne telefonije. Unaprijeđene brzine prijenosa podataka za Global Evolution (EDGE) predstavljaju srednju tehnologiju koja donosi drugu generaciju GSM bliže trećoj generaciji kapaciteta za rukovanje brzinom podataka do 384 Kbits / s.

Ova opcija uključuje slučajeve kada mobilni telefon ili laptop kartica dozvoljavaju samo usko vezu kod kuće jer širokopojasne usluge nisu dostupne u određenim oblastima.

**Opcije na mobilnim vezama ne bi trebale biti označene ako se ne koriste kod kuće.** Može se očekivati da ljudi sa mobilnim telefonom ili pametnim telefonima koji su pretplaćeni na internetsku fiksnu stanicu povremeno koriste kućnu vezu za provjeru vijesti, iako glavna namjera se obično koristi od kuće. Ljudi koji koriste takve telefone jedino izvan kuće i ako pronađu besplatni Wi-Fi treba odgovoriti "ne" na b ili d. Ako je javni WiFi moguć na lokaciji kućanstva, opcija na fiksnom bežičnom uređaju bi trebala biti označena ako se zapravo koristi.

**Ako se telefon koristi za Wi-Fi vezu sa DSL ruterom kod kuće, primjenjuje se opcija a).** Mobilne veze se takođe mogu koristiti putem 3G modema (USB ključ ili kartica) koji su povezani sa radnom površinom, ali se očekuje da se koristi marginalno; ako se koristi opcija d) trebala bi se primijeniti.

## Modul B: Korištenje interneta

Statistička jedinica: pojedinci

Ovaj modul pita o sopstvenoj uporabi interneta na bilo kojoj lokaciji (kući, na poslu ili na drugim mjestima). Trebalo bi razmotriti bilo koji uređaj za omogućavanje pristupa internetu. Primjeri su desktop, laptop, netbook ili tablet računari, kao i pametni telefoni, konzole za igre i čitači e-knjiga, SMART TV, uređaji koji se mogu nositi kao što su pametni satovi itd.

### ***B1: Kada ste posljednji put koristili internet?***

**[Obujam: svi pojedinci]**

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]**

Ovo pitanje pokriva svaku uporabu interneta - bilo kod kuće, na poslu ili bilo gdje drugdje, bilo u privatne ili profesionalne svrhe.

Vremenski razlozi su samoobjašnjeni: *U posljednja 3 mjeseca; Između 3 mjeseca i godinu dana; Prije više od godinu dana; Nikada ga nisam koristio.* Pitanje odgovara vremenskim serijama.

Radi bolje jasnosti, objašnjenje "putem bilo kojeg uređaja radne površine, prijenosne ili ručne, uključujući mobilne ili pametne telefone" dodato je u zagrade na ovom i drugim internetskim pitanjima u povijesti; u skorijim upitnicima, modul (i) počinje sa tekstualnim poljem koji objašnjava ova pitanja.

### ***B2: Koliko ste u prosjeku koristili internet u posljednja 3 mjeseca?***

**[Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]**

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]**

Odgovarajuće kategorije na ovo pitanje mogu biti malo dvosmislene. Ispitanici bi trebali biti predstavljeni sa sve tri opcije i biraju koji od njih najbolje opisuje njihovo ponašanje.

**(i)** Svakog dana ili skoro svakog dana.

Ako se ovo traži, ovo treba da se odnosi na više od 4 dana svakog tjedna. Osobe koje svakodnevno koriste tijekom rada na internetu, a koja tijekom vikenda ne koriste kod kuće, moraju označiti ovu opciju.

**(ii)** Najmanje jednom tjedno (ali ne svaki dan).

Ako se ovo traži, ovo treba da se odnosi između 1. i 4. dana svakog tjedna.

**(iii)** Manje od jednom tjedno.

### ***B2.1: Jeste li koristili internet nekoliko puta tijekom dana?***

**[Obujam: osobe koje su koristile internet svakog dana ili gotovo svakog dana u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija u B2]**

**[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. označite samo jednu ; binarni (Da ne )]**

**B3: Za koje od sljedećih aktivnosti ste koristili internet (uključujući i aplikacije) u posljednja 3 mjeseca u privatne svrhe?**

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]**

Ovaj set odgovora odnosi se samo na osobnu ili privatnu uporabu (tj. NE u svrhe rada), ali pristup je mogao biti od bilo kojeg mjesta - uključujući mjesto rada ili obrazovne ustanove.

U opsegu uključeni su svi uređaji za omogućavanje pristupa internetu (uključujući pametnu televiziju, TV apple i sl.). Aplikacije su također uključene.

Pitanje je izmijenjeno za 2015. godinu nakon Digital Europe Benchmarking Framework 2011-2015<sup>3</sup>. Monitoring okvir za digitalnu ekonomiju i društvo 2016-2021. slijedi istu strukturu. Okvir, koji pruža glavno obrazloženje istraživanja korištenja ICT IKT, uključuje niz dvogodišnjih pokazatelja korištenja. Neki dvogodišnji pokazatelji pomenuti u okviru se mjere godišnje zbog visokih kamata (npr. internet bankarstva). Za 2020. godinu izabrano je pitanje B3.

**Komunikacija**

**a) Slanje / prijem e-pošte**

Uključuje uporabu e-pošte za slanje poruka prijateljima ili za dobijanje informacija o robi / uslugama.

**b) Upućivanje poziva (uključujući video pozive) putem interneta, npr. putem Skypea, Messangera, WhatsAppa, Facetimea, Vibera, Snapchata.**

Opća pitanja: Telefoniranje preko interneta je relativno jeftin način komunikacije. VoIP-ov (IP) ili VoIP-u nudi specijalizirana poduzeća, ali i provajderi internetskih usluga (ako se ispita, ispitanici često neće znati da li se koristi VoIP). Važna je telefonska veza između korisnika. Korisnik mora instalirati mali program ili aplikaciju (kao što je Skype, WhatsApp) za besplatne pozive preko interneta bilo kome drugom koji takođe ima ovaj program / aplikaciju. Uobičajeno je da se pozivi i do normalnih fiksnih ili mobilnih linija koriste putem prepaid kredita.

Točka b) je aktivnost u kojoj se uključuje instalacija programa ili njegovo aktiviranje za snimanje uživo zvuka ili u kombinaciji sa vizuelnom komunikacijom između osoba (npr. Skype).

Zbog toga korištenje fiksnog telefona koji radi preko interneta nije uključeno u obujam. Samo su VoIP pozivi putem internet aplikacija koje pružaju netradicionalni telekomunikacioni operateri koji ne uključuju dodelu nacionalnog NNP broja zemlje u pitanju spadaju u okvir ovog pitanja.

---

<sup>3</sup> [https://circabc.europa.eu/sd/d/ee295abf-562a-4d16-99c0-2540438dbdde/i2010\\_HLG\\_benchmarking\\_framework%20fin.pdf](https://circabc.europa.eu/sd/d/ee295abf-562a-4d16-99c0-2540438dbdde/i2010_HLG_benchmarking_framework%20fin.pdf)

Video pozivi (putem internet kamere) preko interneta:

Ponuđena opcija je promijenjena 2008. godine. Bivša ponuđena opcija pod B5b u 2007. godini nije bila relevantna jer video konferenciju obično shvataju kao da koriste kompanije i za poslovne svrhe, a ne sastanke licem u lice. Često se ne bazira na IP mreži.

Pojam video poziva govori o aktuelnim trendovima u živoj audio i vizuelnoj komunikaciji između osoba. To se jednostavno odnosi na internet kameru kao dodatnu srednju i preko interneta (IP bazirane mreže). Koriste se internet kamere, uobičajene male digitalne kamere. Funkcije mogu biti dostupne u programima za internet pozive / telefoniranje (kao što je Skype).

Izrazi "Skype", "Facetime" u tekstu opcije odgovora označeni su kao primjeri jer su poznati NSI-i mogli bi u nacionalne upitnike dodati bilo koju drugu aplikaciju koja se trenutno koristi na nacionalnoj razini.

Pozivi preko Whatsapp-a, Viber-a i sličnih aplikacija uključeni su u opseg.

**c) Učestvovanje u društvenim mrežama (stvaranje korisničkog profila, objavljivanje poruka ili drugih doprinosa na Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat itd.)**

Socijalno umrežavanje se može razlikovati od drugih aktivnosti komunikacije i sadržaja po aspektu stvaranja profila na određenim internet stranicama. Osim globalnih platformi kao što su Facebook ili MySpace, ima mnogo drugih koji se fokusiraju na određene subjekte ili postojeće zajednice izvan mreže.

Pojmovi Facebook, Twitter, Instagram ili Snapchat u tekstu opcije odgovora su namijenjeni kao primjeri iz razloga jer su poznati. U nacionalnim upitnicima može se dodati i druga mreža koja se često koristi na nacionalnoj razini.

Biti član mreže sa odabranim drugim članovima koji dijele interese i aktivnosti je bitna karakteristika društvene mreže. Online društvene mreže su internet stranice na kojima članovi mogu sačuvati informacije o sebi, obično u obliku profila i ostvarivati kontakt sa drugim članovima, čime stvaraju mrežu osobnih veza. Pored toga, sadržaj koji kreira korisnik može da učitava bilo koga, kao što su tekstovi, fotografije, glazbene datoteke i video snimci, koji često djeluju kao centar za interakciju unutar mreže (npr. YouTube, MySpace). Socijalno umrežavanje može biti anonimno ili sa stvarnim osobnim podacima. Navedene informacije često uključuju fotografije i biografije. Mreža veza članova obično se prikazuje kao integralni dio njihove prezentacije.

Na stranicama za socijalno umrežavanje stoga spadaju alati za postavljanje osobnih podataka u profil, učitavanje sadržaja kreiranog od strane korisnika, omogućavanje personalizirane interakcije i komunikacija s drugima postavljanjem poruka i definiranje društvenih odnosa određivanjem tko ima pristup podacima, koji mogu komunicirati s kim i kako.

Postoje mnoge društvene mreže koje odgovaraju različitim potrebama. Primjeri su (izvor: [http://ec.europa.eu/information\\_society/activities/social\\_networking/facts/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/facts/index_en.htm)):

- Društvene mreže: MySpace, Facebook, Snapchat, Skyrock, Bebo, Netlog, Hyves, [StudiVZ.de](http://www.studiVZ.de), Piczo, [Zap.lu](http://www.zap.lu), MSN, [Giovani.it](http://www.giovani.it), [Arto.dk](http://www.arto.dk), Yahoo, [One.lt](http://www.one.lt), Grono, Tuenti, [Aha.bg](http://www.aha.bg), [Instagram](http://www.instagram.com), [Google+](http://www.google.com);
- Platforme temeljene na sadržaju, gdje korisnici mogu gledati ili otpremiti sadržaj kao što su video zapisi ili slike: YouTube, Dailymotion, Flickr;
- Mikro-blogging mreže: Twitter;
- Virtuelna okruženja: Second Life, Habbo Hotel.

**d)** Korištenje trenutnih poruka, odnosno razmjena poruka, na primjer, putem Skypea, Messengera, WhatsApp-a, Vibera, Snapchata.

Ova opcija odgovora komplementarna je opciji odgovora b) kako bi se dobila bolja slika o vrhunskim komunikacijskim uslugama. Opcija se odnosi na pisanje poruka putem aplikacija kao što su Skype, Messenger, WhatsApp, Viber, Snapchat. Komunikacija putem SMS-a nije uključena u opseg ove opcije odgovora.

Ostale usluge trenutnih poruka koje spadaju u područje ovog pitanja uključuju, na primjer: Discord, eBuddy XMS, iMessage, Kik Messenger, Line, Telegram, WeChat.

Diktiranje trenutnih poruka putem prepoznavanja glasa također je u okviru ove opcije odgovora.

### **Pristup informacijama**

**e)** Pronalaženje informacija o robi ili uslugama

Korištenje interneta za traženje informacija o bilo kojoj kućnoj stvari ili potrepštini, na primjer, filmovima, glazbi, video-igricama, knjigama, materijalima za elektroničko učenje, odjeću, računarskom softveru ili uslugama elektroničke opreme, na primjer, bankarskim, financijskim ili zdravstvenim uslugama. Ne bi trebala uključivati transakcije, npr. kupovinu bilo koje robe ili usluga (on-or offline), iako će se obično tražiti informacije o dobru ili uslugama prije nego što se zapravo nabavi.

**f)** Čitanje internet portala / novina / časopisa

Ovo bi trebalo uključivati sve vrste internet novina i časopisa, bilo besplatno ili koja se plaćaju.

Izraz "Čitanje ili preuzimanje ..." u prethodnim upitnicima je izmijenjen i "preuzimanje" uklonjeno jer su informacije o preuzimanju (ili izravnom skriningu) smatrane irelevantnim.

**g)** Dijeljenje ili objavljivanje samostalno kreiranih video zapisa, fotografija, glazbe, tekstova itd. na internet stranici ili putem aplikacije.

Ova opcija zamijenjuje dvije stavke o kreativnosti koje su se pojavljivale u modelnim upitnicima iz prethodnih godina: "Učitavanje samostalno kreiranog sadržaja (tekst, fotografije, glazba, video zapisi, softver itd.) na bilo koju internet stranicu koja se želi podijeliti sadržaj" i "Kreiranje internet stranica ili blogova".

Opseg nove opcije odgovora odnosi se na uporabu interneta za kreativnost. Odnosi se na svaku situaciju u kojoj je osoba napravila kreativni sadržaj koji treba dijeliti s drugima na mreži. Sadržaj na koji se može pozivati može biti, na primjer, u obliku slika, video zapisa, glazbe, teksta ili softvera koji je sam kreirao. Primjeri kreativnog sadržaja su: blogovi, blogovi ili internet stranice o hobi, književni tekstovi objavljeni ili dijeljeni online, umjetničke kreacije koje se dijele na mreži, uporaba aplikacija za kombiniranje fotografija ili video sadržaja u drugi kreativni sadržaj, stvaranje foto albuma ili mapa sa fotografijama s umjetničkim slikama, koje se šire putem aplikacija, blogova ili društvenih medija. Dijeljenje svih ovih samostalno kreiranih stavki putem usluga razmjene trenutnih poruka (npr. putem WhatsApp-a ili Messenger-a) spada u opseg ove mogućnosti odgovora. Međutim, slanje kratkih informativnih poruka o uslugama trenutnih poruka ili komentiranje na sadržaj koji drugi ljudi stavljaju na raspolaganje nije unutar okvira ove mogućnosti odgovora. Slanje slika prijatelju putem OTT usluga, samo u informativne svrhe, nije u okviru pitanja.

**h)** Slušanje glazbe (npr. internet radio, streaming glazbe) ili preuzimanje glazbe.

Ovo se odnosi na uživo ili vremensko zakašnjenje slušanja radio emisije ili usluge prijenosa glazbe, uključujući i glazbu na YouTube-u. Usluge na zahtjev su uključene. Od 2020. godine obuhvaćanje preuzimanja glazbe takođe je obuhvaćeno obujmom pitanja.

**i) Gledanje TV programa sa interneta (uživo ili nadopuna) s TV emitera (npr. [nacionalni primjeri])**

Ovo se odnosi na korištenje medijuma za streaming kao alternativu za preuzimanje. Sadržaj se ne čuva, umjesto toga se briše nakon gledanja. Može se koristiti za gledanje događaja na internetu ili za kasnije gledanje programa (Catch-up).

Ova opcija se uglavnom odnosi na zajedničke TV postaje koji pružaju mogućnost gledanja televizije uživo u određenom vremenu emitiranja ili gledanja propuštenog programa kada se netko odluči gledati.

Preporučuje se uključivanje nacionalnih primjera u formulaciju mogućnosti odgovora kako bi se ispitanicima olakšalo razumijevanje ove opcije.

**g) Gledanje videa na zahtjev komercijalnih usluga (Netflix, HBO GO, Amazon Prime, Maxdome)**

Ovo se odnosi na usluge (usluge strimovanja) za koje korisnici moraju da se pretplate i plaćaju naknadu.

Ova opcija se odnosi na komercijalne usluge (za plaćanje) na zahtjev i prema tome na video snimke koje je netko mogao gledati na temelju neke vrste pretplate (takođe jednokratno). Primjeri video zapisa na zahtjev komercijalnih usluga su: Netflix, HBO GO, Amazon Prime, Maxdome.

**k) Gledanje video sadržaja iz usluga dijeljenja (sharing ) npr. YouTube**

Ovo se odnosi na usluge sa besplatnim pristupom za korisnike, ali se često usluge financiraju putem reklama. Ona se odnosi na zajedničke usluge, što znači besplatno. Jedan primjer je YouTube, ali ima nekoliko internet stranica koji nude video ili filmove bez plaćanja.

**l) Igranje ili preuzimanje igara**

Ovo se odnosi na igre koje se igraju na mreži ili nakon preuzimanja, čak i ako nakon toga osoba igra izvan mreže.

Specifične opcije B3h, B3i, B3j, B3k i B3l odnose se na bilo koji uređaj koji omogućuje internet (zato su ovdje obuhvaćeni pametni telefoni ili mobilni telefoni, pametna televizija, Apple televizija itd.).

**m) Traženje informacija vezanih za zdravlje (npr. povreda, bolesti, ishrana, poboljšanje zdravlja itd.)**

Ova opcija se odnosi na korištenje interneta za aktivnosti povezane sa zdravljem. Obujam je ograničen na privatne svrhe. Profesionalnu uporabu ne treba uzeti u obzir. "Privatno", međutim, ne bi trebalo da bude ograničeno na vlastitu osobnu uporabu, ali može uključiti i korištenje interneta za aktivnosti vezane za zdravlje u ime drugih članova obitelji ili prijatelja. Trebalo bi uključiti i traženje informacija vezanih za zdravlje za kućne ljubimce.

Opcija uključuje opće pretrage putem pretraživača (Google, Yahoo) koristeći ključne riječi u jednoj od navedenih oblasti. Ova opcija uključuje i više specifičnih pretraga na specijaliziranim internet lokacijama kao što su Ministarstvo zdravlja, nevladina tijela ili interesne skupine. Trebalo bi uključiti i traženje informacija vezanih za zdravlje na internet stranicama bolnica.

Osoba koja odgovara je možda dobila adresu internet stranice iz foldera ili članka.



**n)** Zakazivanje pregleda preko interneta (npr. u nekoj bolnici ili domu zdravlja)

Slanje e-pošte je isključeno. Ova opcija želi obuhvatiti u kojoj mjeri stanovništvo koristi internet stranice bolnica i domova zdravlja koji omogućavaju zakazivanje pregleda putem internet obrazaca. Ove usluge možda neće biti primjenljive u nekoliko zemalja (ukoliko se potvrde od drugih pouzdanih izvora, može se izostaviti u nacionalnom upitniku).

**o)** Pristup osobnim zdravstvenim podacima na mreži

Ova opcija pokriva online konsultacije sa osobnim zdravstvenim podacima putem internet stranice ili aplikacije (na primjer, rezultate ispitivanja krvi). Točka ne obuhvaća savjetovanja o zdravstvenim kartonu prikupljenim u svrhu osiguranja od strane privatnih osiguranja kuća.

**p)** Korištenje drugih zdravstvenih usluga putem internet stranice ili aplikacije, umjesto da morate ići u bolnicu ili posjetiti liječnika (npr. dobivanjem recepta ili savjetovanja na mreži)

Ova opcija pokriva uporabu drugih zdravstvenih usluga putem internet stranice ili aplikacije koja nije gore navedena. To bi uglavnom bile usluge poput internetskih medicinskih konsultacija ili dobivanja recepta na mreži. Uporaba mobilnih zdravstvenih aplikacija (također ako se koristi paralelno s drugim povezanim uređajima za e-zdravlje, poput nosivih povezanih uređaja) također je u sklopu ove opcije odgovora (na primjer, uporaba aplikacija za praćenje rada srca, brzine šećera, poremećaji spavanja, onkološka skrb, ponovna edukacija itd.), ako su rezultati takvih mjerenja dostupni putem interneta na uvid liječnicima.

Međutim, konzultacije putem e-pošte trebaju biti isključene.

### ***Ostale online usluge***

**r)** Prodaja robe ili usluga putem internet stranice ili aplikacije (npr. eBay, Facebook Marketplace, shpock)

Kako bi se uzelo u obzir ne samo aukcije, već i druga internet tržišta, poput Facebook Marketplacea 2020. godine predložene su nove formulacije ove stavke.

Online prodaja robe ili usluga npr. putem eBay internet stranice, ne zahtijeva *elektroničku* transakciju plaćanja, odnosno transakcija ili "dogovor" se vrši on-line, ali se plaćanje i / ili isporuka mogu odvijati izvan linije.

Postavljanje reklama na internet stranici da, na primjer, prodaju polovnog bicikla ili rezervnu kartu za neki događaj, ne bi trebali biti uključeni ovdje pošto se transakcija uopće ne zaključuje on-line na automatskom načinu (već preko telefonskog poziv ili neformalnom elektroničkom poštom).

**s)** Internet bankarstvo putem internet stranice ili aplikacije

Ovo uključuje elektroničke transakcije sa bankom za plaćanje, transfere, itd. ili za traženje informacija o računu. Izraz ove stavke neznatno je izmijenjen u odnosu na 2019. godinu ankete, što bolje odražava činjenicu da je mobilno bankarstvo također uključeno u opseg ove opcije odgovora.

Ova kategorija ne pokriva elektroničke transakcije za druge vrste financijskih usluga. Jednostavno traženje informacija o akcijama ili financijskim uslugama je naravno uključeno u točki e) *Pronalaženje informacija o robi i uslugama*. Korištenje elektroničkih novčanika treba isključiti.

**B4. Jeste li koristili prostor za skladištenje na internetu da biste u posljednja 3 mjeseca mogli da sačuvate dokumente, slike, glazbu, video ili druge datoteke u privatne svrhe, npr. Google disk, Dropbox, Windows OneDrive (ranije Skydrive), iCloud, Amazon Cloud Drive?**

**Obujam:** osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)

**[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. označi jednu binarnu (Da/ne)]**

Pitanje ne postavlja korištenja osobnih internet lokacija ili društvenih medija (npr. blogovi, sajtovi za društvene mreže kao što je Facebook) ili korištenje e-mail naloga, ali pita o korištenju namjenskih usluga. Pita o aktivnom korištenju aplikacija za online/cloud storage, a ne o pristupu. Ako ispitanik zna da se automatski čuva ili je ispitanik poduzeo korake za automatsko skladištenje, ove opcije također se trebaju uključiti u odgovore.

Tzv. "cloud usluga" nudi mogućnost skladištenja na serveru dostupnom preko interneta. Mnogi od njih se također koriste za dijeljenje datoteka sa drugima. Posebno su medijske datoteke obično velike i njihovo čuvanje na internetu će pružiti mogućnosti za prevazilaženje ograničenja u vezi sa vlastitim uređajima koji se koriste za čuvanje.

Kako bi bolje razumjeli cloud usluge koje osiguravaju prostor za skladištenje na internetu, najpopularnije usluge su dodate izravno u pitanje. Dodatni popularni nacionalni primjeri mogu se dodati ako je potrebno. Prostor za skladištenje koji se koristi za svrhe razmjene također treba uključiti.

Više informacija na:

- Google disk: <http://learn.googleapps.com/tour-drive>
- Dropbox: <https://www.dropbox.com/tour/1>
- Windows OneDrive (ranije Skydrive): <https://onedrive.live.com/about/en-gb/>
- iCloud: <http://www.apple.com/icloud/>
- Amazon Drive: <https://aws.amazon.com/>

**B5. Jeste li proveli neku od sljedećih aktivnosti učenja putem interneta u obrazovne, profesionalne ili privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?**

**Obujam:** osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve ono što se primjenjuje]**

Cilj ovog pitanja je mjerenje korištenja interneta za učenje u kontekstu usavršavanja ili rada, ali i privatnih svrha. U prošlim je istraživanjima postavljeno pitanje o izvođenju internetskih tečajeva u kontekstu pitanja o internet aktivnostima u privatne svrhe. To je pitanje integrirano u novo pitanje.

**a) Pohađanje online tečaja**

Online tečaj (npr. Duolingo) održava tečajeve učenja sa udaljene lokacije organizacija za obrazovanje i osposobljavanje ili poslodavaca na kojima tečajeve mogu pohađati osobno (često, ali ne nužno i kod kuće). Interakcija sa nastavnicima, trenerima i materijalom za učenje se obavlja preko interneta. Korištenje softvera za e-učenje može igrati ulogu. Ova stavka važi i ako je tečaj samo djelomično obavljen na mreži. Pitanje se odnosi na bilo koji predmet koji se odnosi na obrazovanje ili obuku ili u privatne svrhe. Ovo uključuje hobije ili osobni razvoj (npr. jezici, povjest, kuhanje). Online tečajevi obično zahtijevaju registraciju. Link do internet stranice EU s primjerima za MOOC (Massive Open Online tečajevi):

<https://ec.europa.eu/epale/en/content/more-1500-courses-new-european-mooc-scoreboard>

**b)** Korištenje online materijala za učenje, osim kompletnog online tečaja (npr. audio-vizuelnih materijala, softvera za učenje na mreži, elektroničkih udžbenika)

Treba isključiti uporabu online materijala za učenje putem internetskog tečaja. Oni koji se koriste u vezi s fizičkim / offline tečajevima kao dodatnim izvorom trebaju biti uključeni kao i druga učenja. Glavni primjeri dodani su izravno u tekst za daljnja objašnjenja (npr. audio-vizualni materijali, softver za online učenje, elektronički udžbenici).

Ostali primjeri su internetski članci ili ilustracije, vidi npr:

[https://library.leeds.ac.uk/info/1401/academic\\_skills/130/presentations](https://library.leeds.ac.uk/info/1401/academic_skills/130/presentations)

Savjetovanje s dokumentacijom koja je učitana (komplementarni udžbenici knjiga) na određenom obrazovnom internet mjestu kada je opseg učenja klasificiran u opciji b).

Korištenje mrežnog materijala za učenje kao aktivnosti *provodi se putem interneta* isključuje preuzimanje takvog materijala (plaćenog ili besplatno korištenje) za izvanmrežnu uporabu u kasnijem roku.

**c)** Komunikacija sa instruktorima ili studentima putem obrazovnih internet stranica/portala

Podrazumijeva se svaka komunikacija s nastavnicima ili drugim učenicima putem namjenskih obrazovnih internet stranica ili portala. Pojam studenti uključuju studente i polaznike tečaja. Stranice obrazovnih organizacija na Facebooku su ne uključena jer opcija odgovora cilja na uporabu obrazovnih internet stranica i portala koji su često podržani politikom.

Savjetovanje s učitanoj dokumentacijom (dopunska dokumentacija ili podaci ili rezultati ispitivanja) na određenom obrazovnom internet mjestu kada je opseg komunikacija klasificirana u opciji c).

**d)** Ostalo (**neobvezno**)

U praksi ne bi trebalo biti drugih relevantnih aktivnosti. No, opcija „ostalo“ predlaže se iz razloga kvalitete kako bi se provjerilo valjanost gornjih ponuđenih za novo pitanje. Ispitanik bi trebao navesti bilo koje druge aktivnosti učenja. Na primjer, ako ispitanik smatra da je internetski ispit prilika za učenje, sukladno tim mogu se dati pozitivni odgovori. Međutim, to se ne može smatrati dobrim primjerom jer tekstovi ili ispiti pripadaju provjeri vještina ili provjeri znanja, a ne vještini ili aktivnostima razvijanja znanja.

## Modul C: Uporaba e-uprave

Statistička jedinica: pojedinci

Ovaj modul postavlja pitanja o kontaktima preko interneta (preko internet lokacija ili aplikacija) sa javnim tijelima ili službama. Kontakti preko ručno otkucanih e-mailova treba isključiti.

Kontakt ili interakcija sa javnim tijelima ili službama uključuje korištenje internet stranica ili aplikacija kako bi iskoristili prava građana ili ispunjavali obveze u sljedećim sferama:

- Fiskalna pitanja (npr. porezna deklaracija);
- Obavještenje o kretanju;
- Mirovine, socijalna davanja (npr. dečiji dodatak, naknada za nezaposlenost);
- Zvanična dokumenta, osobne iskaznice ili sertifikati (npr. osobna iskaznica, putovnica, izvod iz matične knjige rođenih);
- Javne edukativne usluge (javne knjižnice, informacije o upisu u dnevne centre, vrtiće, škole ili sveučilišta);
- Usluge javnog zdravstva (npr. usluge javnih bolnica ili interakcije sa privatnim ili polu-privatnim operaterom koji nude zdravstvene usluge u slučajevima kada su takve usluge ugovorene sa privatnim ili poluprivatnim operaterima od strane države).

***C1: Jeste li kontaktirali ili stupili u kontakt sa državnim tijelima ili javnim službama preko interneta u privatne svrhe u posljednjih 12 mjeseci za sljedeće aktivnosti?***

**[Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednjih 12 mjeseci (1 i 2 opcije u B1)]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

### Definicija javnih vlasti ili službi korištenih u istraživanju

Kontakt ili interakcija sa državnim tijelima ili javnim službama preko interneta se obično vrši preko internet lokacija ili aplikacija koje pružaju ti subjekti. Kontakt ili interakcija treba biti izravna, tj. ispitanik treba da se izravno obrati javnim tijelima ili službama, a ne preko druge osobe. Tekst koji se koristi u prethodnim upitnicima promijenjen je u "kontakt ili interakciju" i "javna tijela i javne službe". Ograničenje pitanja samo na javna tijela je bilo suviše usko. S druge strane, sve javne službe ne bi trebale obratiti pažnju. Ovo je takođe sukladno ranijim opisima u priručniku i sada je više izraženo u tekstu.

Riječ "kontakt" dodato je zbog problema sa prijevodom za riječ "interakciju" u nekim zemljama.

Kontakt ili interakcija sa državnim tijelima ili javnim službama u okviru modula e-uprave je izravno objašnjena u prvom pitanju modula i definirana je kako slijedi:

**Kontakt ili interakcija sa "internet stranicama koje se odnose na obveze građana (npr. porezna deklaracija, obavještenje o kretanju), prava (npr. socijalna davanja), službena dokumenta (npr. osobna iskaznica, izvod iz matične knjige rođenih), javne obrazovne usluge (javne knjižnice, informacije o upisu u javnost škole ili sveučilište), javne zdravstvene službe (uključuje usluge javnih bolnica), "isključuje ručno otkucane e-poruke.**

Javne usluge poštanskog i javnog prijevoza, komunalne usluge (npr. električna energija), javne vijesti i prognoze vremenskih prognoza su isključeni. Referentno razdoblje je "u posljednjih 12 mjeseci" da razmatraju nepravilnu prirodu interakcija sa javnim tijelima/službama.

Upis u visokoškolsko obrazovanje roditelji mogu da rade i za svoju djecu. Zbog toga ne treba samo promatrati učenike/studente.

Što se tiče svih pitanja vezanih za internet, internet aktivnosti, uključujući i e-vladu, mogu se obavljati na bilo kojem uređaju koji omogućava takve aktivnosti, tj. "Putem bilo kojeg uređaja, desktopa, prijenosnog ili ručnog uređaja, uključujući mobilne ili pametne telefone" i svuda (kod kuće, na poslu ili od bilo čega drugog).

### **Kontakt ili interakcija sa državnim tijelima ili javnim službama**

Tri točke a), b) i c) koriste konceptualni okvir za razinu interakcije između poduzeća ili građana i javnih vlasti, koje koristi DG CONNECT. Okvir četiri razine interakcije razvijen je kako bi se izmjerila razina sofisticiranosti koje nude internet stranice koje opskrbljavaju osnovne javne usluge. Na taj način se mogu razlikovati internet stranice koje samo pružaju informacije o javnoj službi (1. razina) sa internet lokacija koje omogućavaju preuzimanje obrazaca (druga razina) ili da dostave informacije u online formi (treća razina) do internet stranica koje omogućavaju potpuno tretiranje javni servis ili administrativna obveza bez potrebe za papirologijom (četvrta razina sofisticiranosti). U istraživanju uporabe IKT-a mjeri se razina sofisticiranosti interakcije s javnim vlastima ili javnim službama.

Očekuje se ili logično da određeni internet stranica ili aplikacija koja dostigne određenu razinu sofisticiranosti uključuje i sve niže razine, npr. internet stranica koja nudi mogućnost downloada obrasca sigurno bi trebala pružati informacije o određenoj javnoj službi na koju se odnosi oblik. Koncept četiri razine sofisticiranosti usvojen je za mjerenje 3 razine za građane. Međutim, tumačenje rezultata će se malo razlikovati od interpretacije učinjene za sofisticiranost javnih internet stranica ili aplikacija. Na razini korištenja, prirodno je pretpostaviti da će korisnik (poduzeće ili građanin), pre nego što sazna za koji obrazac da preuzme (druga razina), dobiti informacije o uslugama koje pružaju javna tijela ili usluge za koje je zainteresirana (prva razina), ali će to učiniti samo jednom ili dva puta, a ne svaki put kada preuzme formular. Stoga, prilikom mjerenja uporabe svake godine savršeno je moguće da postoje korisnici koji su preuzeli obrasce dobijanjem informacija u onim slučajevima u kojima je korisnik već imao sve potrebne informacije (iako nije vrlo vjerovatno, jer korisnici mogu stalno tražiti za informacije o nekoliko različitih pitanja). U tom smislu, moguće je da ispitanici odgovore *Da* na stavku *b* bez odgovora *Da to a* (ili *Da to c* bez odgovora *Da to a i / ili b*).

#### **a) Dobijanje informacija sa internet lokacija ili aplikacija**

Izraz "Dobijanje informacija sa internet lokacija" promijenjen je u "Dobijanje informacija sa internet lokacija ili aplikacija" od 2017. godine.

Ova opcija podrazumijeva traženje da dobije bilo koju vrstu informacija od javnih autoriteta ili internet stranica javnih usluga ili aplikacija. Internet stranice javnih vlasti uključuju lokalnu ili središnju vladu koja nudi informacije ili usluge. Bilo bi korisno pružiti spisak lokalnih / središnjih vladinih internet stranica u formatu razglednice kako bi se olakšalo ispitanici da se prisjete internet stranica javnih autoriteta koje su koristili.

Pretraživanje bilo koje vrste informacija sa internet stranica javnih autoriteta može predstavljati neka preklapanja sa prethodnim opcijama u upitniku (traži online ponude za posao na internet lokaciji za održavanje radne snage, traži informacije o javnoj zdravstvenoj organizaciji itd.), Također pogledajte priručnik za istraživanje iz 2006. godine. Pošto se nadležnost vlade ili "javnih vlasti" snažno razlikuje od jedne zemlje do druge, koncept je bio što je moguće širi: javne službe i administracija. Dok se "administracija" odnosi na obvezu i prava kao građanina (tzv. birokratija), javne službe mogu se odnositi na ne administrativne zadatke ili nadležnosti državnih tijela, npr. nuđenje online kataloga javnih knjižnica.

Davatelji usluga mogu biti na nacionalnoj ili regionalnoj razini, ali i na razini gradova ili općina. Pružatelji usluga mogu takođe biti poluvladine ili privatne osobe dok god je pružena usluga ugovorena od strane države (tj. u nekim državama članicama javne zdravstvene službe ili usluge obrazovanja / školovanja mogu biti

ponuđene u ime države privatnim ili poluprivatna poduzeća, odnosno država ih opskrbljuje ovim uslugama). Ovi slučajevi bi također trebali biti obuhvaćeni predmetom pitanja.

#### **b) Preuzimanje / tiskanje zvaničnih obrazaca**

Izraz "Preuzimanje zvaničnih obrazaca" promijenjen je na "Preuzimanje / tiskanje zvaničnih obrazaca" od 2017. godine.

To uključuje preuzimanje zvaničnih obrasca sa internet stranica javnih službi i usluga za bilo koju svrhu korištenja (npr. za informacije ili za traženje usluge). Preuzete datoteke mogu biti u formatima kao što su PDF ili Microsoft Word.

#### **c) Dostavljanje popunjenih formulara na mreži**

Izraz "slanje popunjenih obrazaca" korišten u prethodnim upitnicima, promijenjen je u "podnošenje popunjenih obrazaca" u razdoblju 2013-2016. Taj tekst je promijenjen na "podnošenje popunjenih formulara online" od 2017. godine.

Ovo uključuje samo popunjene forme koje se šalju putem interneta (samo na internet lokacije ili aplikacije javnih vlasti i javnih službi). Obrasci koji su preuzeli, tiskali, popunili i poslali po pošti ne bi trebali biti uključeni u ovu kategoriju (pošta je također isključena kao što je objašnjeno gore). U ovisnosti od vrste internet aplikacije, ispitanici mogu imati različite mogućnosti kao što je dugme "upload fajlova (+ pošalji)", "pošalji" ili "pošalji" detalje unijete izravno u internet obrasce.

Kao što se vidi iz prošlih rezultata istraživanja, praksa prenošenja internet obrazaca sa detaljima popunjenim izravno i bez prethodnog skidanja u mnogim zemljama povećava se.

Preuzimanje, slanje ili slanje dopunjenih obrazaca može uključivati potrebu za "prijavlivanjem" na internet stranici ili aplikaciji i pružiti osobne podatke. Može uključiti i slučajeve u kojima je popunjen obrazac sa informacijama koje se mogu izmijeniti ili promijeniti ako je potrebno i potvrditi ili poslati elektroničkim putem.

Mogli bi biti softver koji nude treće strane koje su ovlastili ili priznali državna tijela i koji se mogu koristiti za prenošenje obrazaca putem interneta javnim tijelima.

Izjava o porezu na dobit koja treba da podnese pojedinac je primjer, ali: ako je pojedinac dao nalog društvu ili službi i usluga poslala obrazac porezne deklaracije, to ne bi trebalo računati. Ako je deklaracija poslata na par, a druga osoba (muž, žena ili partner) je poslala ovu izjavu, to također ne bi trebalo računati.

Drugi primjeri su: popunjavanje internet obrazaca za obavještanje o novoj adresi, traženje školskog sertifikata, rezerviranje knjige u javnoj knjižnici, pružanje traženih informacija (npr. iz nacionalnih statističkih ureda).

***C2: Koji su razlozi što niste slali popunjene obrasce javnoj administraciji putem interneta, u privatne svrhe, u posljednjih 12 mjeseci?***

**[Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednjih 12 mjeseci (1 i 2 opcija u B1) i pojedince koji su odgovorili "ne" na opciju c u C1]]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

Pitanje omogućava dobijanje nazivnika ljudi koji su imali ili nemaju potrebu da predaju obrasce - ili / bilo online ili / ili offline (na papiru).

*Primjer: Rezultati pokazuju da 50% onih koji imaju potrebu da popune formu to su učinili barem jednom elektronički kada su drugi 50% to uradili na papiru zbog različitih razloga - npr. zato što su to radije radili na ovaj način jer, b)Usluge nisu bile dostupne na internet stranici ili je bila dostupna, ali nedostatak znanja i vještina itd.*

U poređenju sa 2013. godinom kada je pitanje D6 ugrađeno u veći specifični modul e-uprave, pitanje je pojednostavljeno od 2014. godine, navodeći samo najvažnije opcije odgovora. Treba napomenuti da ovo može utjecati na uporedivost tijekom vremena kada koristi opciju "drugi razlog".

**a)** Niste uopće morali podnositi službene obrasce

Ako je "da" na C2a), idite na pitanje D1, ako je "NE", idite na b) -g) pitanja C2

U nacionalnom upitniku može biti dodata bilješka ako su poznate određene situacije, npr. odrasle osobe koje se bave statističkim popisom i imaju mogućnost da podnose obrasce na internetu, ne bi trebali označiti stavku a).

**b)** Usluge nisu bile dostupne na internet stranici (nisu postojale)

Ili nije bilo dostupnih internet lokacija ili aplikacija ili je postojala internet stranica ili aplikacija, ali nije ponudila mogućnost dostavljanja službenih obrazaca.

**c)** Nedostatak vještina ili znanja (npr. nije znao kako koristiti internet lokaciju ili aplikaciju ili je bilo suviše komplikovano za korištenje)

Ova kategorija važi ako korisnik nije znao kako da koristi uslugu i nije pokušao ili pokušao, ali nije bio u mogućnosti da obavlja ovu aktivnost. Mogući rezultati mogu otkriti potrebe za poboljšanjem vještina populacije.

**d)** Zabrinutost o zaštiti i sigurnosti osobnih podataka

Ovo se odnosi na npr. brige o davanju osobnih podataka preko interneta, npr. imena, adrese, ali i privatne financijske informacije.

**e)** Nedostatak elektroničkog potpisa ili elektroničkog ID-a / potvrde (potreban za korištenje usluga) [nacionalni primjeri] ili problema u korištenju elektroničkog potpisa ili elektroničkog ID-a / potvrde (opciono)

**Elektronički potpis (e-potpis)** Navedena u ovoj opciji odgovora, odnosi se na uporabu elektroničkog potpisa kako je definirano u članku 3. stavku 10. točki 3. stavku 11. i 3. stavku 12. Uredbe 910/2014 (uredba eIDAS).

U praksi se to odnosi na situacije u kojima je određena javna usluga korisna samo ako građanin na raspolaganju ima sredstva za primjenu elektroničkog potpisa prihvaćenog dalje u nacionalnom zakonodavstvu. Na primjer, podnošenje elektroničkog obrasca moglo bi se omogućiti samo ako se građanin potpiše kvalifikovanim elektroničkim potpisom (koji ima automatski pravni učinak rukom pisanog potpisa - članak 25. stavak 2. eIDAS-a). S druge strane, u mnogim zemljama članicama sredstva za prikupljanje takvih potpisa podliježu plaćanju privatnom operateru tržišta i određenim administrativnim formalnostima, što ograničava publiku potencijalnih korisnika ovih usluga.

**Elektronička identifikacija (e-ID)** Navedena u ovoj opciji odgovora, odnosi se na uporabu sredstava za identificiranje fizičke ili pravne osobe kako su definirana u članku 3. stavku 1. i 3. stavku 2. Uredbe 910/2014 (uredba eIDAS).

U praksi se odnosi na bilo koju nacionalnu shemu, bilo javnu ili privatnu, koja ograničava pristup određenoj funkcionalnosti ili značajki javne usluge podskupini korisnika. Pristup takvim uslugama je stoga dostupan samo onim korisnicima koji se uspješno mogu ovjeriti elektroničkom identifikacijom (npr. komercijalni digitalni certifikat koji se pruža na pametnoj kartici, korisničko ime i lozinka izdato od vlade, itd.)

Kako bi se ispitanicima olakšalo razumijevanje ove mogućnosti odgovora, preporučuje se pozivanje na nacionalne primjere.

**f)** Nespremnost plaćanja putem interneta (npr. zbog straha od prevare sa kreditnim karticama) ili nemogućnosti plaćanja na mreži (npr. zbog nedostatka pristupa načinima plaćanja) (izborno)

Ova opcija odgovora trebala bi se odnositi na slučajeve kada ispitanik nije voljan platiti putem interneta (na primjer, zbog straha od prevara na kreditnim karticama) ili na slučajeve kada ispitanik nije u mogućnosti platiti putem interneta zbog nedostatka pristupa bilo kojem od potrebnih načina plaćanja (na primjer, nema pristup vrsti potrebne kreditne kartice ili drugom načinu plaćanja potrebnom za određenu transakciju).

**e)** Druga osoba je to učinila u moje ime (npr. konsultant, porezni savjetnik, rođak ili član obitelji)

Razlog zbog kojih nije mogao da se podnese, npr. porezni obrasci čak i ako je imao potrebu da su to učinili, moglo bi biti da su to druge osobe uradile umjesto ispitanika. Takođe treba uzeti u obzir da npr. roditelji mogu izvršiti upis djece mlađe od 18 godina na više od sadašnje razine obrazovanja ili rodbina može podnijeti zahtjeve za socijalnu naknadu u ime roditelja sa invaliditetom.

**h)** Drugi razlog



## Modul D: Uporaba e-trgovine

Statistička jedinica: pojedinci

Sljedeća pitanja se odnose na kupovinu roba i usluga putem interneta (e-trgovina, e-kupovina) za privatnu uporabu preko bilo kojeg uređaja (desktop, prenosivi tablet računar, uključujući mobilni telefon). Kupovina se odnosi na naručivanje robe ili usluga za koje je plaćanje potrebno, ali plaćanje ne mora biti izvršeno na mreži.

Od 2020. godine predloženo je nekoliko izmjena modula na temelju preporuka projekta „Izrada i testiranje upitnika o IKT“ koji je vodio konzorcijum od sedam nacionalnih statističkih zavoda. Nakon završnog izvješća za radni paket 5 (WP5) „Poboljšanje, dizajniranje i testiranje pitanja o e-trgovini, e-medijima i ekonomiji dijeljenja za istraživanje ICT kućanstava“, referentno razdoblje u modulu skraćeno je na 3 mjeseca u svim pitanja koja počinju od D2.

Narudžbe putem ručnog unosa e-pošte, SMS-a ili MMS-a treba isključiti. Trebalo bi razmotriti naloge putem internet lokacija ili aplikacija.

Nakon preporuka projekta prije testiranja WP5, u uvod modula unesene su promjene. Iako je uvod u upitniku modela EU skraćen, on se može proširivati dodatnim informacijama na nacionalnom razini, ako se procijeni potrebnim. Uvod se sada odnosi na činjenicu da opseg modula uključuje ne samo kupovine od korporativnih subjekata, već i od privatnih osoba na mrežnim tržištima (npr. Airbnb, Facebook Marketplace, [nacionalni primjeri]).

Online tržište je internet platforma na kojoj pojedinci prodaju, pozajmljuju, razmjenjuju ili daju robu, usluge ili druge resurse.

Internet tržišta djeluju na internet stranicama i kao aplikacije. Karakteristike internet tržišta variraju, pa tako i njihova razina sofisticiranosti. Obično je potrebna registracija od pojedinaca koji prodaju i od pojedinaca koji kupuju. Platforme mogu imati funkcionalnosti poput npr. transfera plaćanja ili pregleda prodavača i kupaca.

Na nekim mjestima na mrežnom tržištu moguće je besplatno dati i nabaviti robu i usluge, što nije uključeno u okvir pitanja u ovom modulu. Ovo je promjena u uporedbi s anketama iz godina 2017-2019, kada je besplatna razmjena također bila u sklopu pitanja kolaborativne ekonomije uključenih u modul B.

***D1: Kada ste posljednji put kupili ili naručili robu ili usluge za privatnu uporabu preko interneta?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1]**

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]**

Što se tiče svih pitanja vezanih za internet, internet aktivnosti, uključujući i elektroničku trgovinu, mogu se obavljati za sve takve aktivnosti koje omogućavaju uređaj: desktop računalo, prijenosni ili tablet računar ili mobilni telefon.

Kupovina se mora obaviti na internet lokaciji ili aplikaciji koja ima bar neke karakteristike i funkcionalnosti internet shop-a. Proizvodi i usluge bi trebali biti prikazani na internet lokaciji / aplikaciji i klijenti bi trebali napraviti izbor tamo. Korisnici pružaju informacije o sebi i pružene informacije su date tamo.

Kupovine putem SMS-a ili MMS-a treba isključiti jer ne koriste internet preko internet pregledača ili internet aplikacija, već putem mobilnih telefonskih mreža. E-mail je povezan sa internetom, ali ga treba isključiti, jer nema karakteristike internet shop-a.

Mjere aktivnosti plaćanja (npr. za transportne karte) za koje se ne radi o procesu naručivanja na internet-shopu ne treba računati (npr. plaćanje preko internet bankarstva za uslugu koja je naručena off-line, plaćanje putem aplikacija za mobilno plaćanje, digitalnih sluga itd. ).

Kupovina finansijskih proizvoda i usluga, kao što su osiguranje, investicijski proizvodi (npr. dionice), treba uključiti u ovo pitanje.

Transakcije elektroničke trgovine uključuju potvrđene rezervacije za smještaj i druge usluge.

Učešće na internetu u lutrijama i u kladionicama je uključeno.

Ovo pitanje se odnosi i na kupovinu koja se vrši putem internet aukcija, kao što je "eBay".

Kupovina korištene ili nove robe kao i usluga od privatnih osoba uključena je ukoliko ispunjava definiciju kupovine preko interneta data u ovom priručniku. To znači da kupovina mora biti obvezujuća, plaćanje je neophodno i kupovina se vrši na uslugama na internetu sa aplikacijom npr. online aukcije ili dijeljenja ekonomske platforme (npr. AirBnB).

Samo pojedinci koji su zapravo poslali narudžbu preko interneta trebali bi odgovoriti na ovo pitanje, čak i ako je nalog izvršen u nečije drugo ime. Zbog toga ne bi trebalo uključiti pojedince koji su koristili druge ljude da za njih naručuju. Vrijeme transakcije, datum kada su roba ili usluge naručeni, relevantna je, a ne datum isporuke ili plaćanja.

Robe i usluge koje su besplatno dobijene putem interneta treba isključiti. Takva roba je besplatan softver ("freeware") i besplatne aplikacije, rezervacije u restoranima ili bilo kakve informacije dobijene putem interneta besplatno (kao što je preuzimanje datoteka u pdf formatu). Softver koji se može skinuti sa interneta i koji se koristi za određeno razdoblje, ali gubi funkcionalnost nakon ovog vremena, treba računati samo kao kupovinu kada se proizvod konačno plaća. Takođe su isključene besplatne verzije online usluga za streaming i na zahtjev glazbenih, video, filmskih, igranih i drugih sadržaja. Treba uključiti samo verzije ovih usluga.

Narudžbe koje se postavljaju kao dio rada treba isključiti. Uključene su kupovine vezane za profesiju, ali nisu urađene kao dio posla, npr. pretplata knjiga i časopisa vezanih za neku profesiju.

***D2: Koju ste vrstu robe ili usluga kupili ili naručili putem interneta u posljednjih 3 mjeseca, u privatne svrhe? Uključite kupovinu putem interneta od poduzeća ili privatnih osoba, uključujući polovnu robu.***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]**

**Pažnja: referentno razdoblje unutar modula se mijenja zbog efekata povratka.** Uključivanje pitanja u državni upitnik (poslati na papiru) možda će trebati dodati stavku kao što je "nije primjenjivo, nisam naručio ili kupio u posljednja 3 mjeseca".

„Kupovina robe“ u ovom kontekstu znači i kupovina fizički roba, odnosno sve ostalo osim usluga ili digitalnih proizvoda koji se isporučuju ili koriste putem interneta. Kupovina od privatnih osoba uključena je u sve opcije, osim u opcijama k) l) m) i n).

**a) Odjeća (uključujući sportsku odjeću), obuća ili pribor (npr. torbe, nakit)**

samorazumljivo.

**b) Sportska oprema (osim sportske odjeće)**

Odjeća bi trebala biti isključena, međutim, u ovu kategoriju treba uključiti i vrlo specifičnu odjeću i obuću (npr. cipele za skijanje).

**c) Dječje igračke ili predmeti za skrb djece (npr. pelene, bočice, dječja kolica)**

Ova opcija uključuje kupovinu dječjih igračaka ili predmeta za skrb djece poput pelena, bočica, dječjih kolica. Lijekovi za djecu ovdje NE smiju biti uključeni, već pod opcijom j) (lijekovi ili drugi dodaci prehrani, poput vitamina). Hrana za djecu ovdje NE smije biti uključena, već pod opcijama k) ili l), ovisno o vrsti naručene hrane. Odjeća za djecu ne treba biti ovdje uključena, već pod stavkom a) Odjeća, obuća ili dodaci.

**d) Pokućstvo, kućni pribor (npr. zavjese za tepihe) ili proizvodi za vrtu (npr. alati, biljke)**

samorazumljivo.

**e) Glazba kao CD-i, glazbene ploče itd.**

Ova opcija obuhvaća glazbu kupljenu samo u fizičkom obliku. Kupovina glazbe u digitalnom obliku (kao pretplate na internetsku uslugu ili kao datoteke koje se preuzimaju) NIJE uključena u okvir ovog pitanja.

**f) Filmovi ili serije kao DVD, Blu-ray itd.**

Ova opcija obuhvaća kupljene filmove ili drugi video sadržaj samo u fizičkom obliku. Kupovina filmova ili serija u digitalnom obliku (kao pretplate na internetsku uslugu ili kao datoteke koje se preuzimaju) NIJE uključena u okvir ovog pitanja.

**g) Tiskane knjige, časopise, novine**

Ova opcija obuhvaća kupovinu knjiga, časopisa ili novina samo u fizičkom obliku (tiskano na papiru). Uključene su i kupovine pojedinačnih časopisa / novina i pretplata časopisa / novina koje se redovito dostavljaju u poštanski sandučić ispitanika. Kupovina e-knjiga ili internet pretplata na novine ili časopise NIJE uključena u okvir ovog pitanja.

Pretplate koje uključuju i papirnu kopiju i online verziju, npr. novine trebaju biti klasificirane pod stavkom D2 g) i D5 c)

**h) Računari, tableti, mobilni telefoni ili dodatna oprema**

Pribor za računare, tablete ili mobilne telefone uključuje prije svega uređaje koji se mogu povezati na računare, tablete ili mobilne telefone (npr. printeri, modemi, zasebni displeji, flash diskovi, vanjski pogoni i tastature), a takođe rezervni djelovi, npr. RAM memorija za računare. Takođe, manja dodatna oprema kao što su kablovi za napajanje, futrole za telefon ili slušalice obuhvaćena je ovom opcijom odgovora.

**i) Potrošačka elektronika (npr. televizori, stereo uređaji, kamere) ili kućanski uređaji (npr. perilice za pranje rublja)**

samorazumljivo.

**j) Lijekovi ili dodaci prehrani, poput vitamina (nije uključena internet obnova recepata)**

Ova opcija obuhvaća lijekove i dodatke prehrani, kao što su vitamini, proteini i ostali dodaci prehrani. Internet obnova recepata nije uključena. E-cigarete se ovdje NE trebaju klasificirati.

**k) Dostava iz restorana, lanaca brze hrane, ugostiteljskih usluga**

Uključuje jela (npr. pizzu, sushi) naručena putem interneta iz restorana i dostavlja se kupcu ili ih kupac pokupi iz restorana kao odvoz. Uključuje naručivanje izravno iz restorana i naručivanje iz restorana putem usluge koja prenosi narudžbu i plaćanje te isporučuje obrok kupcu (npr. Uber Eats, Foodora i Wolt). Ove usluge dostavljaju obroke iz nekoliko restorana.

**l) Hrana ili piće iz prodavnice ili dostava gotovih jela**

Ova opcija odgovora uključuje kupovina hrane i pića napravljena putem interneta kako iz internetskih tako i od offline trgovina. Ono što značajno razlikuje ovu opciju odgovora od prethodne jest činjenica da se kupljeni proizvodi sastoje uglavnom od primarnih (ili djelomično tretiranih) sastojaka, a ne gotovih obroka.

Proizvodi naručeni na takav način mogu se isporučiti izravno kupcu ili povratiti na bilo kojem drugom mjestu (na primjer, u prodavaonicu, kao servis za vožnju itd.). Obuhvaćene su i internet kupovine s posredničkih platformi koje nude proizvode različitih dobavljača hrane ili pića. Kao i isporuke dobavljača. To su online platforme koje klijentu isporučuju unaprijed ili djelomično pripremljene sastojke i recepte za pripremu jela (npr. HelloFresh).

Hrana za kućne ljubimce je također uključena.

**m) Kozmetika, kozmetički proizvodi ili proizvodi za wellness**

samorazumljivo.

**n) Sredstva za čišćenje ili proizvodi za osobnu higijenu (npr. četkice za zube, maramice, deterdženti za pranje, krpe za čišćenje)**

U ovu opciju odgovora nalaze se svi proizvodi za čišćenje i osobnu higijenu, npr. četkice za zube, maramice, deterdženti za pranje, krpe za čišćenje, šamponi.

**o) Bicikli, mopedi, automobili ili druga vozila ili njihovi rezervni dijelovi**

samorazumljivo.

**p) Ostala fizička roba**

Ova opcija odgovora obuhvaća bilo koju drugu fizičku robu koja nije obuhvaćena prethodnim opcijama odgovora. Primjeri takve robe mogu biti: duhanski proizvodi, e-cigarete, amazonski vaučeri itd.

***D3: Od koga ste kupili navedenu robu preko internet stranice ili aplikacije u posljednja 3 mjeseca? Uključite kupovinu putem interneta od poduzeća ili privatnih osoba.***

**[Obujam: pojedinci koji su već koristili internet u posljednjih 12 mjeseci (a) ili b) na B1] i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 opcija (U posljednja 3 mjeseca) u D1 i ako je 'da' bilo kojoj stavci u pitanju D2]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]**

Kupovina robe i usluga iz drugih država članica doprinosi ciljevima EU u cilju postizanja jedinstvenog europskog tržišta i jedinstvenog informacijskog prostora. Pitanje se postavlja o zemlji podrijetla / prebivalištu prodavca. Od 2020. godine postavlja se pitanje samo o podrijetlu kupljene internet fizičke robe. U slučaju kupovine od privatnih osoba (platforme za kolaborativnu ekonomiju) pitanje se tiče podrijetlu osobe koja prodaje dobro, a ne podrijetlu platforme koja je radila transakciju.

Opcije odgovora su:

- a) Nacionalni prodavci
- b) Prodavci iz drugih zemalja EU
- c) Prodavci iz ostatka svijeta
- d) Zemlja podrijetla prodavaca nije poznata

Multi-nacionalne kompanije treba tretirati kao domaće prodavače kada je sa internet stranice poznato da su registrirane kao kompanija sa adresom u promatranj zemlji. Pojam "nacionalni prodavci" obuhvata trgovinske poslove ili prodajne urede koje inozemni vlasnici osnivaju u državi (razvoj, proizvodnja, druga distribucija se mogu naći u matičnoj državi i / ili na globalnoj razini). Ovaj pristup je izvodljiviji i relevantniji na europskoj razini nego što postavlja pitanje o internet stranicama na nacionalnom ili stranom jeziku.

Primjer c) Prodavač iz ostatka svijeta može biti Aliexpress, Wish, Joom ili druga kineska, američka ili ruska internet tržišta.

Ako se ispitaniku barem jednom u posljednja 3 mjeseca dogodilo da nije znao prodavca i adresu njegovog prodajnog mjesta, točku d) treba označiti.

***D4: Jeste li neku od spomenutih roba kupili od privatnih osoba putem internet stranice ili aplikacije (npr. eBay, Facebook Marketplace, [nacionalni primjeri])?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) ili 2 opcija (Između 3 mjeseca i godinu dana) u D1]**

**[ Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne )]**

Ovo je pitanje upućeno ispitanicima koji su kupili barem jedan predmet spomenut u pitanju D2. Njegova svrha je znati jesu li ispitanici kupili bilo koju od spomenute fizičke robe od privatnih osoba. Pored internetskih aukcija (npr. eBay) ili društvenih mreža (usluge društvenih mreža), popis primjera se može proširiti i na nacionalnoj razini na relevantne nacionalne primjere takvih internetskih tržišta.

***D5: Da li ste kupili ili se pretplatili na bilo šta navedenog putem internet stranice ili aplikacije za privatnu uporabu u posljednja 3 mjeseca?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

Ovo pitanje ima za cilj pružanje informacija o tipu proizvoda sadržaj kupljenih putem interneta, preuzimanjem ili pristupom izravno od strane ispitanika s internet stranica, a ne dostavljanjem poštom. Obnavljanje pretplata takođe je obuhvaćeno ovim pitanjem.

Digitalno isporučeni sadržaj uključuje one proizvode koji se mogu pohraniti na fizički medij ili ispisati, ali se zapravo isporučuju putem interneta u digitaliziranom obliku kao datoteka (i samim tim neovisno od tih fizičkih medija). Takvi sadržajni proizvodi mogu se pregledavati ili preuzimati i čuvati na vlastitim uređajima. Ovisno o uvjetima prodaje, oni mogu ili ne moraju se dijeliti s drugima.

**a) Glazba kao servis za streaming ili preuzimanje**

Ova opcija pokriva kupovinu glazbe samo u digitalnom obliku. Primjeri takvih usluga su: Amazon Prime Music, Amazon Music Unlimited ili Tidal.

Međutim, neki mrežni dobavljači glazbe mogu ponuditi i besplatne i usluge koje se plaćaju (Spotify Premium, YouTube (Premium) Music, Google Play Music, Apple Music). U takvim slučajevima, pridržavanje ovih pretplata spada u opseg ove opcije odgovora, sve dok je usluga dobijena uz plaćanje u referentnom razdoblju ankete. Drugi primjeri usluga mogu biti relevantni na nacionalnoj razini.

Dodavanje primjera usluga upitniku može se razmotriti na nacionalnoj razini kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

Kupovina glazbe u obliku CD-a ili glazbenih ploča NIJE u okviru ove opcije odgovora.

**b) Filmovi ili serije kao servis streaminga ili preuzimanja**

Ova opcija pokriva kupovinu filmova ili serija ili sportskih programa samo u digitalnom obliku. Ovo obuhvata i usluge streaminga i preuzimanja. Iznajmljivanje filmova na mreži također je obuhvaćeno ovom opcijom odgovora (npr. Google Play usluga iznajmljivanja). Neki mrežni dobavljači mogu ponuditi i besplatne i naplatne usluge (npr. nudeći uslugu za prvi mjesec besplatno). U takvim slučajevima, pridržavanje ovih pretplata spada u opseg ove opcije odgovora, sve dok je usluga dobijena uz plaćanje u referentnom razdoblju ankete. Primjeri usluga u okviru ove opcije odgovora su: Netflix, Amazon Prime Video, HBO GO, Hulu, Apple TV +, Google Play filmovi i TV. Drugi primjeri usluga mogu biti relevantni na nacionalnoj razini.

Dodavanje primjera usluga upitniku može se razmotriti na nacionalnoj razini kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

Kupovina filmova ili serija u obliku DVD-a ili Blu-ray-a NIJE u okviru ove opcije odgovora.

**c) e-knjige, internetski časopisi ili internet novine**

Ova opcija uključuje isporuku publikacije napravljene u digitalnom obliku u obliku datoteka koje se mogu čitati putem desktop računara, laptopi, tablete i pametni telefoni ili druge namjenske elektroničke uređaje (e-čitač). Uključene su i audio knjige.

Takođe se odnosi na internet časopise koji se objavljuju na internetu i na mrežnim novinama (online verzija, bilo kao samostalna publikacija, bilo kao internet verzija tiskanog izdanja periodični časopis). Neki mrežni nakladnici objavljuju se u više digitalnih formata, koji mogu sadržavati i HTML verziju koja izgleda kao tradicionalna internet stranica i flash verzije koje izgledaju više kao tradicionalni časopisi s digitalnim okretanjem stranica. Online magazini (online novine) koji predstavljaju pitanja od interesa za stručnjake ili društva za akademske predmete, znanost, trgovinu ili industriju uključeni su u ovaj opseg. U časopisu su obuhvaćeni samo časopisi i novine koji zahtijevaju pretplatu.

Pretplate koje uključuju i papirnu kopiju i online verziju, npr. novine trebaju biti klasificirane pod stavkom D2 g) i D5 c).

**d)** Igre putem interneta ili kao preuzimanja za pametne telefone, tablete, računare ili konzole

Ova opcija pokriva kako kupovinu igara u obliku preuzimanja, tako i u obliku streaminga / igranja na mreži. Treba napomenuti da ona pokriva kupovinu igara za sve vrste potpornog hardvera: pametne telefone, tablete, računare, konzole itd.

**e)** Preuzimanje (downloads) ili nadogradnja (upgrades), računarskih softvera i drugih softvera

Ova opcija pokriva preuzimanja svih vrsta računarskog softvera. Obuhvaća i računalni softver ili nadogradnje za pametne telefone, tablete ili drugu elektroničku opremu koja se može preuzeti s interneta.

**f)** Aplikacije povezane sa zdravljem ili fitnessom (isključujući besplatne aplikacije)

Kupovina putem aplikacija ili nadogradnje aplikacija također bi trebale biti ovdje klasificirane.

**h)** Ostale aplikacije (npr. povezane s učenjem jezika, putovanja, vremenskim prilikama) (isključujući besplatne aplikacije)

Ova opcija pokriva sve ostale aplikacije kupljene putem interneta. Kupovina putem aplikacija ili nadogradnje aplikacija također bi trebale biti ovdje klasificirane.

***D6: Jeste li kupili neku od sljedećih roba putem internet stranice ili aplikacije za privatnu uporabu u posljednja 3 mjeseca?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2<sup>na</sup> opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se ]**

Ovo pitanje ima za cilj da dobije informacije o vrsti interneta usluge kupio ispitanik u posljednja 3 mjeseca. Obnavljanje pretplata takođe je obuhvaćeno ovim pitanjem.

**a)** Ulaznice za sportske događaje

samorazumljivo.

**b)** Ulaznice za kulturne ili druge događaje (kino, koncerti, sajmovi itd.)

Ovaj predmet uključuje kupovinu ulaznica za kulturne ili druge događaje (kino, koncerte, sajmove i sl.). Internet kupovine ulaznica u muzeje također bi trebale biti ovdje klasificirane.

**c)** Pretplate na internet ili veze mobilnog telefona

samorazumljivo.

**d)** Pretplate za opskrbu električnom energijom, vodom ili grijanjem, odvozom otpada ili slične usluge

samorazumljivo.

e) Usluge za kućanstvo (npr. čišćenje, čuvanje djece, popravni radovi, uređenje vrta) (također kada se kupuju od privatnih osoba putem npr. Facebook Marketplacea, [nacionalni primjeri])

Cilj mogućnosti odgovora je utvrditi je li ispitanik kupio bilo koje usluge u kućanstvu na mreži. Oni se mogu kupiti od poduzeća koja pružaju radnu snagu za pružanje usluga u kućanstvu, internetskih platformi ili od privatnih osoba koje nude svoje usluge. Usluge kućanstva dobivene putem interneta od svih tih provider usluga obuhvaćene su ovom opcijom odgovora.

Može se razmotriti dodavanje relevantnih nacionalnih primjera najčešće korištenih internetskih tržišta koja se koriste za traženje usluga u kućanstvu.

***D7: Jeste li neku od navedenih usluga u kućanstvu kupili putem internet stranice ili aplikacije od privatnih osoba (npr. na Facebook tržištu, [nacionalni primjeri])?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 na opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1 i označio opciju e) u pitanju D6]**

**[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. *jedan odgovor (binarni ( DA/NE))***

Ovo pitanje ima za cilj da dobije informaciju jesu li usluge u kućanstvu koje je ispitao kupio od privatne osobe (kolaborativna ekonomija).

***D8: Jeste li kupili bilo koju uslugu prijevoza putem internet stranice ili aplikacije za privatnu uporabu u posljednja 3 mjeseca od:***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. *označite sve što se primjenjuje se* ]**

a) Prijevozno poduzeće, npr. lokalni autobus, vlak, zrakoplovna karta, vožnja taksijem (npr. [nacionalni primjeri], UBER)

Ova opcija odgovora obuhvaća sve vrste prometnih usluga kupljenih putem interneta od javnih ili privatnih pružatelja usluga: karte za lokalni ili međugradski prijevoz bilo kojim prijevoznim sredstvom (autobus, vlak, trajekt, zrakoplov, taksi itd.). Taksi prijevoz i npr. UBER vožnja, bez obzira gdje UBER posluje na sličnim osnovama s taksi službama, također su obuhvaćene (tj. UBER-ovi vozači moraju imati registriranu aktivnost). Kratkoročni najam vozila ili bicikala također su obuhvaćeni ako je davatelj usluga pravna osoba. Uključene su prijevozne karte kupljene od turoperatora zajedno s paketom za godišnji odmor.

Nacionalni primjeri relevantnih prijevoznih usluga mogu se dodati upitniku kako bi se olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora. Primjeri UBER-a mogu se dodati u onim zemljama u kojima režim za UBER predviđa da vozači koji rade na platformi moraju imati registriranu aktivnost i plaćati PDV (to znači da UBER ne može biti klasificiran kao slučaj transakcije kolaborativne ekonomije).

b) Privatna osoba (npr. [nacionalni primjeri])

Opseg ove mogućnosti odgovora je pokrivanje usluga prijevoza u tzv. kolaborativnoj ekonomiji. Ono obuhvata samo one usluge koje su vršene uz plaćanje privatnika drugoj privatnoj osobi. Ovo uključuje transakcije vožnje i dijeljenja.



Većinu vremena takve su usluge omogućene putem digitalnih platformi ili aplikacija stvorenih u tu svrhu da privatnim osobama omoguće dijele pristup transportnim uslugama. Ove platforme djeluju kao posrednici, okupljajući pojedince koji su nedovoljno koristili robu ili usluge sa pojedincima koji žele iznajmiti te usluge ili robu.

Neki primjeri mrežnih platformi koje djeluju kao falsifikatori ove vrste usluga su: Blabla automobil, Wunder Carpool, Liftshare, InOneCar (usluga za privatne osobe).

Dijeljenje pogona besplatno nije u sklopu ovog pitanja. Od 2020. samo su transakcije kolaborativne ekonomije protiv plaćanja uključene u mjerenje. Dostava paketa isključena je iz obujma pitanja.

Mogu se dodati nacionalni primjeri relevantnih internetskih platformi koje omogućavaju takve transakcije kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

***D9: Jeste li u zadnja 3 mjeseca iznajmljivali smještaj putem internet stranice ili aplikacije za privatnu uporabu od:***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

a) Poduzeća poput hotela ili turističkih agencija

Opseg ove mogućnosti odgovora je pokrivanje najma smještaja za privatne potrebe od strane poduzeća. To ne uključuje samo hotele i turističke agencije, već i smještaj za odmor kupljen od turoperatora. Kratkoročni smještaj koji se iznajmljuje na mreži za privatne svrhe, ali ne za godišnji odmor, također je u opsegu pitanja.

b) Privatna osoba (npr. [nacionalni primjeri])

Opseg ove mogućnosti odgovora je pokrivanje usluga prijevoza u tzv. kolaborativnoj ekonomiji. Ono obuhvata samo one usluge koje su vršene uz plaćanje privatnika drugoj privatnoj osobi.

Većinu vremena takve su usluge omogućene putem digitalnih platformi ili aplikacija stvorenih u tu svrhu da privatnim osobama omoguće dijele pristup transportnim uslugama. Ove platforme djeluju kao posrednici, okupljajući pojedince koji su nedovoljno koristili robu ili usluge sa pojedincima koji žele iznajmiti te usluge ili robu.

Najpoznatiji međunarodni primjer takve platforme je Airbnb.

Od 2020. samo su transakcije kolaborativne ekonomije protiv plaćanja uključene u mjerenje.

Mogu se dodati nacionalni primjeri relevantnih internetskih platformi koje omogućavaju takve transakcije kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

***D10: Jeste li u posljednja 3 mjeseca kupili bilo koju drugu uslugu (osim financijskih i osiguravajućih usluga) osim one koja je ranije spomenuta putem internet stranice ili aplikacije za privatnu uporabu? opciono***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. jedan odgovor (binarni ( DA/NE ))]**

Ova opcija odgovora nije obvezna. Obuhvaća bilo koju drugu vrstu sadržaja ili usluga kupljenih putem interneta. Ako je potrebno, može se postavljati na nacionalnoj razini kao otvoreno pitanje.

Sav sadržaj i usluge kupljene putem interneta i nisu klasificirane pod prethodno navedenim opcijama odgovora, npr. pretplate na plaćene usluge u oblaku, kupovina materijala za e-učenje, usluge nutricioniste, trenera, IT stručnjaka, prevoditelja naručene putem interneta, bilo koje vrste zdravstvenog tretmana i ljepote (npr. frizer, pedikir, manikir), ulaz u fitnes (uključujući grupne sate), ulaz u bazen, ulaz u zoološki vrt, foto usluge itd.), sudjelovanje u klađenju i lutriji na mreži.

**D11: Koliko često ste kupovali/naručivali robu ili usluge putem interneta, u privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?**

[**Objam:** osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[**Tip:** potreban je jedan odgovor, tj. označite *samo jednu kategoriju*]

Procenat treba da osigura ispitanik u vezi sa brojem online kupovine. Ako to nije izvodljivo, treba dati odgovor s obzirom na kategorije sa opsegom prikazanim na sljedeći način:

- (1) 1-2 puta
- (2) 3-5 puta
- (3) 6-10 puta
- (4) > 10 puta

Sljedeće informacije pružaju informacije o postupanju sa mogućim slučajevima brojanja kupovine:

<i>Situacija</i>	<i>Broj kupovina</i>
1. Ispitanik je otkupio tri različite vrste robe od tri različita prodavca, jedan po drugom značenju tri različita procesa nabavke.	3
2. Ispitanik je kupio nekoliko roba <u>amazon.com</u> u jednom procesu nabavke, ali su uključena tri dobavljača (jedna faktura amazona i / ili tri fakture drugih dobavljača). Prodavci (nacionalni ili iz inozemstva) mnogih vrsta proizvoda mogu koristiti amazon kao <b>prodaja platforme / brokera</b> . Ovo se računa kao 3 kupovine (3 prodavca, jedan ili više faktura nije bitno)	3
3. Ispitanik je kupio tri glazbene datoteke preko Google Play glazbe jedan za drugim (kombinacija kupovine nije bila moguća zbog funkcija Google Play-a). Primljene su tri fakture. Ovo se računa kao jedna kupovina (jedan prodavac, jedan ili više faktura nije važno).	1
4. Slično kao u prethodnom tekstu, ispitanik je koristio hotelski rezervacijski sustav koji djeluje kao <b>broker</b> za hotelske sobe, iznajmljivanje automobila itd. Bilo je jedno putovanje sa rezervacijom hotelske sobe (hotelski dobavljač) i rezervacije automobila za iznajmljivanje (npr. isporučuje Hertz, Europacar). Ovo se računa kao dvije kupovine.	2
5. Ispitanik je naručio od Zalando različite odjeće i cipele od različitih proizvođača, ili je ispitanik naručio od Amazona različite knjige, glazbu i video CD (1 prodavač, 1 kupovina).	1

***D12: Procijenite koliko ste ukupno potrošili novca za kupovine putem internet stranice ili aplikacije za privatnu uporabu u posljednja 3 mjeseca?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, odnosno osigurati vrijednost ili, ako je KM valuta, označite samo jednu]**

Procenat treba da osigura ispitanik u vezi sa brojem online kupovine. Ako to nije izvodljivo, **treba dati odgovor s obzirom na kategorije sa opsegom prikazanim na sljedeći način:**

**(1) Manje od 100 KM**

**(2) Od 100 do 200 KM**

**(3) 200 do manje od 600 KM**

**(4) 600 do manje od 1000 KM**

**(5) 1000 do manje od 1400 KM**

**(6) 1400 do manje od 2000 KM**

**(7) više od 2000 KM**

**(8) Ne znam**

Pitanje je *ne uključuje* sve financijske usluge kao što su kupovina akcija, obveznica, sredstava ili drugih oblika investiranja, kupovina ili obnavljanje postojećih politika osiguranja, uzimanje kredita ili hipoteke ili uređivanje kredita od banaka ili drugih financijskih davatelja. Ako bi se takve usluge uključile, pitanje ne može donijeti pouzdane rezultate zbog visokog rizika da ispitanici uključuju vrijednosti investicija ili osiguranih iznosa. Vrijednost kupovine online financijskih usluga se odnosi samo na naknade koje se plaćaju npr. na banku za naručivanje akcija ili na kamatu koja se plaća za kredit ili na marginu premije za osiguranje. U slučaju da su naručene samo financijske usluge prema pitanju o vrsti kupovine, treba navesti nultu količinu.

***D13: Jeste li uradili nešto od navedenog putem internet stranice ili aplikacije u privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?***

**[Obujam: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

**a) Kupovina police osiguranja, uključujući putno osiguranje, također u paketu, primjerice, zrakoplovnu kartu**

Ova kategorija uključuje ili kupovinu ili obnavljanje postojećih osiguranja putem interneta izravno od osiguravača ili preko drugih pružatelja financijskih usluga (npr. posrednika osiguranja). To obuhvata i pokriće životnog i neživotnog osiguranja (npr. odgovornost za motorna vozila, drugo osiguranje vozila, osiguranje medicinskih troškova, požar i druga šteta za osiguranje imovine, osiguranje opće odgovornosti, pomoć itd.).

Osiguranja ponuđena preko drugog servisa / dobrog provajdera (npr. banka, putnička agencija, zrakoplovna kompanija) kao dodatak glavnoj službi / dobro kupljenoj (npr. osiguranje torbe koja se nudi uz zrakoplovnu kartu, putno osiguranje ponuđeno zajedno sa zrakoplovom, znači osiguranja plaćanja) uključeni su u predmet ovog pitanja.

Opcija odgovora obuhvata ne samo situacije u kojima je ispitanik vlasnik osiguranja, već i sheme pomoću kojih se ispitanik upravo drži ugovora o osiguranju skupine na mreži.

Pretplata/ poštovanje ugovora koji kombinira karakteristike osiguranja i investicijske aktivnosti, kao što su osigurani planovi povezani sa jedinicama ili indeksno osiguranje, NISU uključeni u ovu opciju odgovora, ali pod opcijom odgovora a) kao investicijsku aktivnost.

Opcija odgovora obuhvata samo kupovinu za privatnu uporabu.

**b) Uzeli pozajmicu, dogovorili kredit od banaka ili drugih financijskih organizacija**

Ovo uključuje uzimanje kredita ili hipoteku ili kredit kroz bankarske kanale, a izvan njih preko interneta.

Članak 3 (c) Direktive 2008/48 / EC od 23. travnja 2008. godine o kreditnim ugovorima za potrošače definira kreditni ugovor kao "sporazum kojim povjerenik odobrava ili obećava da odobri potrošačkom kreditu u vidu odloženog plaćanja, kredita ili drugim sličnim financijskim smještajem, izuzev ugovora o pružanju usluga na kontinuiranoj osnovi za usluge ili za isporuku roba iste vrste, gdje potrošač plaća za te usluge ili robu tijekom trajanja njihovog osiguravanja putem rata". Potrošač može uzeti kredit u nizu svrha, kao što je kupovina automobila, kućnog pokućstva, pametnog telefona ili plaćanja računa za komunalne usluge ili školarine.

Kreditni od privatnih osoba isključeni su iz ove opcije, jer se pitanje odnosi na pružatelje banaka ili financijskih usluga. Treba isključiti platforme koje djeluju kao posrednici za pozajmljivanje i pozajmljivanje novca između privatnih osoba.

Međutim, one se trebaju razlikovati od internet stranica financijskih posrednika ili banaka koje su uključeni u okviru ovog pitanja (npr. internet stranice entiteta kao što su Cofidis, Cetelem, Cofinoga itd.)

**c) Kupovina ili prodaja akcija, obveznica, fondova ili druge financijske imovine**

Ova kategorija uključuje ili kupovinu preko interneta investicijskih proizvoda od pružatelja osobnih financijskih usluga (onih sa kojima postoje postojeći odnosi) ili od drugih dobavljača financijskih usluga.

Što se tiče "sredstava", ono što se ovdje misli je ulaganje i dezinvestiranje u investicijske fondove.

Pretplata / poštovanje ugovora koji kombiniraju karakteristike osiguranja i investicijske aktivnosti kao što su Planovi osiguranja povezani sa jedinicama ili Planovi osiguranja po indeksu također treba uključiti u opseg ove opcije odgovora.

D13 uključuje obavljanje financijskih aktivnosti online, što znači da inicijalna akcija mora biti obavljena na mreži. U nekim slučajevima kada pojedinac pokreće kupovinu / narudžbu / obnovu itd. Bilo koje od financijskih usluga prolazi kroz cijelu proceduru na mreži, mogu postojati situacije kada će na kraju primiti npr. policu osiguranja ili kreditni ugovor, a od njega će biti potrebno da potpiše dokument i pošalje ga (poštom ili elektroničkom poštom), trebalo bi da bude uključeno u ovo pitanje, sve dok započne čitavu proceduru preko interneta.

## Modul E: Privatnost i zaštita osobnih podataka

Statistička jedinica: pojedinci

Bilješka: Od 2020. godine referentno razdoblje modula promijenjen je u 3 mjeseca kako bi se uskladilo s referentnim razdobljem modula e-trgovine.

**E1: Jeste li u posljednja 3 mjeseca na internetu upravljali pristupom svojim osobnim podacima (npr. ime, datum rođenja, broj osobne iskaznice, kontakt podaci, broj kreditne kartice, fotografije, geografski položaj)?**

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]**

Osobni podaci odnose se na informacije koje osoba smatra privatnim i ne moraju ih nužno objaviti u javnosti. Ova vrsta podataka uključuje osobne podatke (npr. ime, prezime, datum rođenja, broj osobne iskaznice itd.), podatke za kontakt (npr. kućnu adresu, telefonski broj, e-mail itd.), podatke o plaćanju (npr. broj kreditne kartice, PIN kôd debitne kartice itd.) ili druge osobne podatke (npr. fotografije, geografski položaj osoba itd.).

Pitanje se odnosi na mjere koje poduzimaju korisnici interneta kako bi znali na koji se način koriste osobni podaci koje su naveli na internetu, kao i za kontrolu i ograničenje na koji se način i od koga osobni podaci koriste te da se zaštite od zlouporabe njihovih osobnih podataka i od potencijalnog računarskog kriminala.

**a) Pročitali izjave o politici privatnosti prije pružanja osobnih podataka**

Ova opcija odnosi se na čitanje izjava o politici privatnosti koji su predstavljeni u vezi s obrascem koji pruža organizacija ili poduzeće koje prikuplja osobne podatke. Ponekad su te izjave označene simbolom poput "zaključavanja" i prikazane su na dnu obrasca. Izjave o privatnosti predstavljaju načela i postupke prema kojima osobne podatke koje pružaju korisnici interneta koriste organizacija, poduzeće ili druga tijela kojima se informacije mogu dati.

**b) Ograničili ili odbili pristup vašoj geografskoj lokaciji**

Ova opcija odnosi se na ograničavanje ili odbijanje informacija o geografskom položaju internet korisnika. Geografski položaj osobe može se osigurati putem mobilnog uređaja koji je opremljen GPS-om (npr. mobilni telefon, tablet itd.). Ovo uključuje i slučajeve kada se geografska lokacija može pronaći pomoću IP adrese uređaja internet korisnika ili slučajevi u kojima se geografski položaj prati tijekom vremena kada osoba putuje ili radi bilo koju drugu vrstu kretanja (vožnja do posla, škole, trgovina itd.). Pristup informacijama o geografskom položaju može se kontrolirati u proporcijama uređaja ili aplikacije. Aplikacija ili internet usluga također može tražiti pristup informacijama o geografskom položaju, ako je taj pristup odbijen, također bi trebao biti uključen u ovo pitanje.

**c) Ograničen pristup profilu ili sadržaju na internet stranicama društvenih mreža ili dijeljenju lokacije za čuvanje podataka na mreži**

Ova opcija odnosi se na promjenu postavki profila na društvenim mrežama prilagođavanjem kome je sadržaj profila ili drugih osobnih podataka vidljiv. To su i slučajevi u vezi s internet pohranom kada korisnik interneta mijenja postavke kako bi prilagodio tko može pristupiti (vidjeti, urediti, kopirati itd.) podacima koji se pohranjuju na mreži.

**d) Odbili uporabu osobnih podataka u promidžbene svrhe**

Ova opcija odnosi se na izbjegavanje i odbijanje neželjenog marketinga kada se pita na internet stranici ili označavanjem odgovarajućeg okvira na bilo kojem obliku koji se treba dostaviti poduzeću (npr. internet radnja) ili organizaciji. Izjava sažima kako poduzeće namjerava koristiti vaše podatke. Izjava obično daje mogućnost da „odjavite“ ili „isključite“ korištenje osobnih podataka koje se koriste u marketingu ili proslijede trećoj strani.

Alternativno, korisnici interneta mogu zatražiti od organizacije ili poduzeća da prestanu koristiti osobne podatke za marketing putem pisma ili e-pošte.

**e)** Provjerili ste da je internet lokacija na kojoj ste dali osobne podatke bila sigurna (npr. https internet stranice, sigurnosni logotip ili potvrda)

Ova opcija odnosi se na provjeru sigurnosti internet stranice. Prilikom kupovine putem interneta korisnici interneta mogu provjeriti sigurnosne logotipe ili potvrde kako bi bili sigurni da se plaćanje usmjerava prema pravom poduzeću i da pruženi osobni podaci neće biti dati trećoj osobi.

**f)** Provjerili ste sigurnost internet lokacija prije nego što ste dali osobne podatke (npr. https internet stranice, sigurnosni logotip ili certifikat) opciono

Ova se opcija odnosi na podnošenje zahtjeva pretraživaču ili bilo kojoj organizaciji ili poduzeću, za koje korisnik interneta vjeruje da ima podatke o njemu, kako bi saznao kakve se informacije pohranjuju o njemu / njoj. Npr. osoba može pitati koliko puta se njegovo ime pretražuje na Googlu ili kakve su aktivnosti praćene kada je koristio određenu internet stranicu. To moraju biti digitalne informacije koje su dostupne drugima. Ova se opcija odnosi na konkretnu akciju za pristup informacijama koje pretraživač, organizacija ili poduzeće imaju o toj osobi kako bi je ažurirali ili izbrisali. Stoga se ova opcija ne odnosi na jednostavno istraživanje o osobi, na primjer, pomoću Googla.

**E2: Jeste li znali da se kolačići mogu koristiti za praćenje kretanja ljudi na internetu, pravljenje profila svakog korisnika i servisiranje im prilagođenih oglasa?**

**Obujam:** osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]]

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]**

Pitanje se odnosi na otkrivanje znaju li korisnici interneta kako se kolačići mogu koristiti.

Kolačići (eng. Cookies) su male tekstualne datoteke koje internet stranice pohranjuju na računaru internetskog korisnika koji omogućavaju prepoznavanje računara. Koriste se za prikupljanje podataka o internet lokacijama koje posjećuju korisnici interneta i aktivnostima koje na njima rade. Ponekad se kolačići postavljaju i dopuštaju im da optimiziraju uporabu internet stranice. Pitanje je stoga ograničeno na incidente praćenja kretanja ljudi, izradu korisničkog profila i usluga prilagođenih oglasima (promidžbama). Korisnici interneta možda žele primati ciljane oglase, npr. od organizacija ili poduzeća koja pokazuju poštovane prakse privatnosti potrošača ili omogućavaju izradu korisničkih profila u statističke svrhe.

**E3: Jeste li promijenili postavke u internet pretraživaču (browser) kako biste spriječili ili ograničili kolačiće na bilo kojem od svojih uređaja?**

**Obujam:** osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]]

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]**

Pitanje se odnosi na promjenu postavki u internet pretraživaču, blokiranje ili ograničavanje kolačića koji mogu spremati podatke o korisniku interneta bez njegovog izričitog pristanka i, prema tome, mogu se kasnije koristiti bez da korisnik interneta to zna.

***E4: Jeste li zabrinuti zbog bilježenja vaših mrežnih aktivnosti kako bi vam bile isporučene ciljane promidžbe? (optional)***

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]] [**

**Tip: potreban je jedan jedini odgovor, označite samo jednu (Da, vrlo zabrinuto; Da, nekako zabrinuto; Ne, nisam zabrinut)]**

Pitanje se odnosi na zabrinutost korisnika interneta u vezi sa njihovim praćenjem korištenja interneta s ciljem da im se omogući oglas na temelju radnji koje su učinili na internetu.

***E5: Koristite li softver koji ograničava mogućnost praćenja vaših aktivnosti na internetu na bilo kojem svom uređaju?***

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]]**

**Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]**

Pitanje se odnosi na korištenje softvera kako bi se izbjeglo da se internet stranice koje su posjetili, sadržaj koji su korisnici interneta pregledavali i ostale radnje koje su učinjene putem interneta ne prate.

## Modul F: Povjerenje, sigurnost i privatnost

Statistička jedinica: pojedinci

Bilješka: Od 2020. godine referentno razdoblje modula promijenjeno je u 3 mjeseca kako bi se uskladilo s referentnim razdobljem modula e-trgovine.

**F1: Jeste li koristili sljedeće postupke identifikacije za pristup mrežnim uslugama putem internet stranica ili aplikacija (npr. e-pošta, računi na društvenim mrežama, internet bankarstvo, javne usluge, naručivanje ili kupovina robe ili usluga na mreži) u posljednja 3 mjeseca?**

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

Većina internet usluga traži od pojedinaca da potvrde svoj identitet. Neke usluge zahtijevaju jake elektroničke procedure za autentifikaciju, kao što je token, kartica, postupak koji uključuje mobilni telefon (kod primljen putem poruke) ili drugi ID. Jednostavno prijavljivanje i lozinka za online uslugu ne smatraju se jakom autentičnošću.

Uporaba takvih postupaka elektroničke identifikacije za sve vrste elektroničkih usluga, uključujući i javne usluge, je u okviru pitanja. Svaka vrsta online usluga je uključena, kako javna, tako i privatna / komercijalna, gdje se osoba treba identificirati sa nekom vrstom procedure. Takođe je uključena i elektronička trgovina. Također, vrste postupaka elektroničke identifikacije su u opsegu, bez obzira da li ih je pružila javna institucija ili komercijalna kompanija jedan. Procedure za elektroničku identifikaciju mogu biti jednostavna prijava i lozinka ili neke naprednije mjere. Cilj ovog pitanja je da se razlikuju osobe koje koriste neke jake postupke elektroničke identifikacije (eID) za identifikaciju prilikom korištenja online usluga.

**a) Jednostavna prijava sa korisničkim imenom i lozinkom**

Ova se opcija odnosi na slučajeve kada korisnik interneta koristi jednostavnu prijavu s korisničkim imenom i lozinkom kao način identifikacije prilikom korištenja mrežnih usluga, npr. za pristup svom računu e-pošte, profilu na društvenim mrežama itd.

**b) Prijava na društvene mreže koja se koristi za ostale usluge**

Ova se opcija odnosi na slučajeve kada korisnik interneta koristi svoju prijavu na društvenim mrežama (društveno umrežavanje) kao način identifikacije prilikom korištenja internet usluge.

**c) sigurnosni token**

Ova se opcija odnosi na slučajeve kada internet korisnik koristi sigurnosni token kao način identifikacije prilikom korištenja internet usluga. Sigurnosni tokovi se koriste za dokazivanje identiteta elektroničkim putem (kao u slučajevima kada korisnik pokušava da pristupi svom bankovnom računu). Token se koristi pored ili umjesto lozinke kako bi se dokazao da je klijent onaj kome tvrde da token djeluje kao elektronički ključ za pristup nečemu. Često je mali uređaj sa nekim mogućnostima prikaza slučajno generirane jednokratne lozinke, koja je tada potrebno unijeti da pristupi online servisu.

**d) Elektronički identifikacijski certifikat ili kartica koja se koristi, na primjer, s čitačem kartica ili s aplikacijom**

Opcija se odnosi na slučajeve kada internet korisnik koristi elektroničke identifikacijske potvrde ili kartice koje se koriste s čitačem kartica kao način identifikacije prilikom korištenja internet usluge. Elektronička



identifikacijska kartica koja se koristi sa čitačem kartica predstavlja digitalni sertifikat u obliku kartice za koju je potrebno imati poseban čitač kartica koji je povezan sa njegovim računarom kako bi mogao da potvrdi autentičnost svog identiteta prilikom korištenja nekih online usluga. "Certifikat za elektroničku identifikaciju" funkcionira prilično slično elektroničkoj identifikacionoj kartici koja se koristi sa čitačem kartica, međutim ona nije u obliku kartice, već je digitalna i čuva se negdje na svom uređaju (npr. računaru) i kad god osoba mora potvrditi svoj identitet na mreži, on se "čita" sa njegovog / njenog uređaja.

**e)** postupak koji uključuje vaš mobilni telefon (kôd primljen putem poruke)

Ova se opcija odnosi na slučajeve kada internet korisnik koristi postupak identifikacije koji uključuje njihov mobilni telefon, a na koji se šalje poruka s nasumično generiranim kodom za jednokratnu uporabu koji se unosi kao način identifikacije prilikom korištenja internet usluge.

**f)** lista za pojedinačnu uporabu PIN kodova (dodajte nacionalni primjer ili objašnjenje - plastična kartica sa šiframa, šifre, itd.) ili nasumičnim znakovima lozinke

Ova se opcija odnosi na slučaj kada internet korisnik koristi popis koda PIN-a za jednu uporabu ili listu sa slučajnim znakovima kao lozinku kao način identifikacije prilikom korištenja internet usluge. Jedna lista pin koda je lista pin kodova koji su numerirani od 1 do n (broj kodova na listi). Kada internet korisnik pokušava potvrditi svoj identitet za pristup internet usluzi, od njega se traži da unese nasumično odabrani pin kod s te liste. Spisak kodova može biti u fizičkom obliku, npr. papir koji vam šalje banka ili drugi provajder usluga. Ali kada se pristupa servisu, digitalno se unosi. Svaki pin kod sa liste se koristi samo jednom. Takva lista kodova može biti na plastičnoj kartici ili na papiru. Kada osoba koristi neku online uslugu i mora da potvrdi vaš identitet na mreži, on / ona obično prima informacije (tekstualnom porukom ili se prikazuje negdje na internet lokaciji koju koristi) koji kôd će koristiti. I onda osoba bira naznačenu šifru (može biti na grebačkoj kartici, pa će možda biti potrebno da ga otkrije) i unosom izabranog koda njegov identitet se autentifikuje. Kodovi se mogu koristiti u nekom nasumičnom redosljedju ili po naredbi na kojoj su navedeni, ali svaki kod se može koristiti samo jednom. Kada se koriste svi kodovi sa liste (kartica ili papir), osoba dobija novu listu kodova. Uobičajeno se koristi u online bankarstvu.

Slučajni znakovi lozinke predstavljaju drugu vrstu jake procedure identifikacije, gdje ispitanik ima fiksnu lozinku za pristup online usluzi, ali svaki put kada se pokušava prijaviti u tu uslugu, od njega se traži da osigura slučajno izabrane znakove to je fiksna lozinka. Npr. osoba ima lozinku od 15 karaktera (slova / brojevi / posebne znakove) i od nje se traži da uđe u drugi, peti, šesti, deseti i trinaesti karakter. Svaki put kada se prijavljuju u uslugu konfiguracija potrebnih znakova je drugačija.

**g)** drugi postupak elektroničke identifikacije

**h)** Nisam koristio nikakvu proceduru elektroničke identifikacije (**opciono**)

**F2: Jeste li koristili pametni telefon u privatne svrhe?**

**Obujam:** osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, npr. 1<sup>st</sup> opcija B1]]

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]**

Pitanje filtera.

**F3: Ima li vaš pametni telefon neku vrstu sigurnosnog softvera ili servisa kao što su antivirus, antispam ili zaštitni zid?**

**[Obujam: pojedinci koji su koristili pametni telefon u posljednja 3 mjeseca, F2 " da ]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]**

Zbog povećanog korištenja interneta na pametnim telefonima, postoji jaka potreba za mjerenjem svjesti o sigurnosti i privatnosti korisnika smartfona, iskustvima sigurnosnih problema i sposobnostima pojedinaca za zaštitu njihovih osobnih informacija (npr. lokalizacija, lista kontakata) dok koriste internet na pametnim telefonima. Cilj ovog pitanja je mjeriti u kojoj mjeri ispitanici su poduzeli mjere predostrožnosti i primijenili preventivne tehnologije kako bi zaštitili svoje pametne telefone i podatke na njima.

Obujam pitanja je ograničen samo na pametne telefone. Razlog za to je što je korištenje interneta putem smart telefona postalo veoma popularno, bilo da se aktivno gleda na internet ili na neki pasivan način korištenjem aplikacija koje pokreću internet. Zbog toga se povećao rizik od pada sustava smart telefona zbog neke vrstu malvera.

Ponekad je sigurnosni paket uključen u operativni sustav pametnog telefona. Dostupni su drugi sigurnosni softver ili usluge koje se mogu instalirati na pametnom telefonu ili se mogu aktivirati pretplatom. Firewall, antivirus i anti-spam se mogu promatrati kao standardni sigurnosni proizvodi.

Antivirusni softver ili usluga je dizajniran da se bori protiv širokog spektra tretmana, uključujući crve, phishing napade, trojanske konje i druge zlonamjerne programe. Skenira datoteke za infekciju koristeći rječnik i identificira sumnjivo ponašanje iz bilo kojeg instaliranog softvera.

**a) Da, automatski instaliran ili osiguran operativnim sustavom**

Ova opcija odgovora odnosi se na slučajeve kada je sigurnosni softver ili usluga automatski instaliran ili osiguran operativnim sustavom.

**b) Da, instalirao sam ga ili pretplatio na njega ili je netko drugi to uradio**

Ova se opcija odnosi na slučajeve aktivnijeg ponašanja kada je korisnik pametnog telefona instalirao sigurnosni softver / uslugu ili se pretplatio na uslugu ili tražio da netko drugi to učini umjesto njih. Opcija odgovora obuhvata svaku vrstu sigurnosnog softvera / servisa kao što su antivirus, antispam ili zaštitni zid, uključujući pretplatu na sigurnosnu službu kao uslugu oblaka. Ključna razlika je u tome što je ispitanik odlučio instalirati / pretplatiti se na zaštitni softver ili sam servisirati ili je zatražio od nekoga da to učini za njih (tako da nije instaliran / uključen automatski sa uređajem ili drugim servisom).

Slučajevi u kojima je softver za sigurnost ili usluga opciono dostavljen u paketu sa nekom drugom uslugom i moguće je da ispitanik odluči da li da se instalira / pretvori na njega, a ako je ispitanik odlučio da ga instalira ili pretplaćuje, takođe su uključeni u opseg ove opcije odgovora.

**c) Ne**

**d) Ne znam**

**F4: Jeste li ikada izgubili informacije, dokumente, slike ili druge podatke na vašem pametnom telefonu kao rezultat virusa ili drugih neprijateljskih vrsta programa?**

**[Obujam: pojedinci koji su koristili pametni telefon u posljednja 3 mjeseca, "da" da bi ispitivali F2]**

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne) + Ne znam; filter pitanje]**

Pitanje se odnosi na otkrivanje je li korisnik pametnog telefona izgubio bilo kakvu vrstu podataka zbog neprijateljskog programa koji je zarazio njegov / njen pametni telefon. Kao što se kaže u pitanju, sve vrste podataka su u sklopu ovog pitanja sve dok su izgubljene zbog virusa ili drugih neprijateljskih programa.

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne znam

***F5: Kada koristite ili instalirate aplikaciju (aplikaciju) na pametnom telefonu, da li ste ograničili ili odbili pristup vašim osobnim podacima (npr. vaša lokacija, lista kontakata)?***

**[Obujam: pojedinci koji su koristili pametni telefon u posljednja 3 mjeseca, " da " da bi ispitivali F2]**

**[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]**

Cilj ovog pitanja je mjeriti do koje mjere ispitanici štite svoju privatnost kada koriste svoje pametne telefone. Ponekad, kada je aplikacija instalirana na pametnom telefonu, moguće je upravljati podešavanjem aplikacije kako bi se utvrdilo da li ispitanici dozvoljavaju aplikaciji da ima pristup njegovim / njenim osobnim podacima, kao što su geografska lokacija, lista kontakata, pristup na fotografije, itd.

Ograničavanje se može odnositi na slučajeve kada korisnik pametnog telefona može ograničiti pristup aplikaciji samo kad korisnik pametnog telefona koristi aplikaciju ili kada može ograničiti pristup nekim podacima, ali ne svim.

- a) Da bar jednom
- b) Ne

Ova opcija odnosi se na slučajeve kada korisnik pametnog telefona nije ograničio ili odbio pristup svojim osobnim podacima, iako je znao da je to moguće.

- c) Nisam znao da je to moguće

To se odnosi na slučajeve kada korisnik pametnog telefona nije znao da su takva ograničenja ili odbijanja moguća prilikom korištenja ili instaliranja aplikacija.

- d) Nije primjenjivo (ne koristim aplikacije)

## Modul Z: Internet stvari

Statistička jedinica: pojedinci

Ovaj novi modul uključuje skup pitanja o internetu stvari (IoT)<sup>4</sup>. Na temelju postojećih komunikacijskih tehnologija poput interneta, IoT predstavlja sljedeći korak prema digitalizaciji gdje se svi objekti i ljudi mogu međusobno povezani komunikacijskim mrežama, u privatnim, javnim i industrijskim prostorima te izvještava o svom statusu i / ili o statusu okoliša.

U svom je području modul ograničen na pojedinačnu uporabu IoT rješenja u privatnom životu. To se uglavnom odnosi na prihvaćanje rješenja za automatizaciju kod kuće (domotike), ali i uporabu nosivih uređaja, e-zdravstvenih rješenja ili automobila s ugrađenom bežičnom vezom. IoT rješenja mogu se povezati s npr. drugim uređajima ili sustavima putem interneta (putem mobilne internet veze, WiFi) ili putem Bluetooth-a.

Potrebno je naglasiti da uporaba pametnih telefona, tableta, prijenosnih računara ili stolnih računala nije cilj mjerenja provedenog u ovom modulu, kada ti uređaji služe samo pristupu internetu, a ne kontroliraju IoT uređaj.

**Z1: Jeste li neki od sljedećih uređaja ili sustava povezanih s internetom koristili u privatne svrhe?**

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje ]**

a) Termostat povezan sa internetom, pomoćni mjerač, svjetla, dodaci ili druga rješenja povezana sa internetom za upravljanje energijom za vaš dom

Ova opcija odgovora uključuje uporabu (kako daljinskih tako i lokalnih) uređaja povezanih s internetom za upravljanje energijom u kući ispitanika. Ta rješenja obuhvaćaju sljedeće pametne uređaje ili sustave povezane s internetom: termostate, komunalna brojila, svjetla, dodatke, energetske ploče, sustave za navodnjavanje vrta itd. Rješenja za pametne kuće poput povezanih prozora ili zavjesa na prozorima integriranih u sustav čiji je cilj optimizacija potrošnje energije također su obuhvaćena ovom opcijom odgovora.

b) Kućni alarmni sustav povezan sa internetom, detektor dima, sigurnosne kamere, brave na vratima ili druga sigurnosna rješenja povezana sa internetom za vaš dom

Ova opcija odgovora uključuje uporabu (kako daljinskih tako i lokalnih) uređaja povezanih s internetom osiguravanjem koji osiguravaju sigurnost u kući ispitanika. Oni između ostalog uključuju sljedeće pametne uređaje / sustave povezane na internet: kućni alarmni uređaji, detektori dima, sigurnosne kamere, brave na vratima, zvona na vratima, povezani prozori ili prodavaonice, detektori propuštanja, podovi senzora itd.

c) Kućni aparati povezani sa internetom, poput vakumskih robota (usisivača), hladnjaka, pećnica, aparatima za kafu

Ova opcija odgovora obuhvaća sve vrste velikih i malih uređaja koji su povezani na internet. Oba kućna aparata (npr. povezani robotski usisivači, hladnjaci, pećnice, perilice za pranje posuđa, aparati za kafu, roboti za kuhanje, perilice za pranje rublja) i oprema za vrt (npr. povezane kosilice za travu) koja se koriste u kući ispitanika.

---

<sup>4</sup> Službena definicija IERC / ITU-a kaže da je IoT "dinamična globalna mrežna infrastruktura sa mogućnostima samokonfiguriranja temeljenim na standardnim i interoperabilnim komunikacijskim protokolima u kojima fizičke i virtualne" stvari "imaju identitete, fizičke atribute i virtualne ličnosti i koriste inteligentne interfejsne i neprimjetno su integrirane u informacijsku mrežu." Dostupno na: [http://www.internet-of-things-research.eu/about\\_iiot.htm](http://www.internet-of-things-research.eu/about_iiot.htm)

d) Virtualni asistent u obliku pametnog zvučnika ili aplikacije, poput Google Home, Amazon Alexa / Echo / Computer, Google Assistant, Siri, Cortana, Bixby

Virtualni asistent<sup>5</sup> (ili inteligentni osobni asistent) je softver koji može obavljati zadatke ili usluge za pojedinca na temelju verbalnih naredbi. Neki virtualni asistenti mogu interpretirati ljudski govor i reagirati sintetiziranim glasovima. Korisnici također mogu postavljati pitanja svojim pomoćnicima, kontrolirati uređaje za kućnu automatizaciju i reprodukciju medija putem glasa i upravljati drugim osnovnim zadacima poput e-pošte, liste obveza i kalendara verbalnim naredbama.

Virtualni asistenti se mogu integrirati u brojne potpore. Uporaba sljedećeg obuhvaćena je ovom opcijom odgovora:

- Virtualni asistenti u obliku pametnih zvučnika kao što su Amazon Alexa / Echo / Computer, Google Home, Apple HomePod;
- Virtualni pomoćnici ugrađeni u mobilni ili desktop operativni sustav koji su dostupni u obliku aplikacije (npr. Siri, Blackberry Assistant, Cortana);
- Virtualni pomoćnici ugrađeni u pametni telefon neovisno o operativnom sustavu (npr. Bixby);
- Virtualni asistenti ugrađeni u uređaje, automobile (npr. Echo Auto), nosive tehnologije.

Uporaba virtualnih pomoćnika kao dijela pametne ponude za život i zabavu od pružatelja telekomunikacijskih usluga, pri čemu korisnici mogu upravljati sadržajem TradeCast (TC) i pametnim kućnim uređajima s jednog mjesta, koristeći glasovne naredbe, također je obuhvaćena ovom opcijom odgovora.

Pitanje istražuje uporabu virtualnih pomoćnika kod kuće i izvan kuće kod ispitanika. Ono što je u domenu uporabe je uporaba predmeta koji pripadaju ispitanicima (za virtualne pomoćnike, kada su dostupni na pametnom telefonu ispitanika) ili njegovom kućanstvu (za virtualne pomoćnike u obliku pametnog zvučnika, koji se koriste ili kod kuće ili za primjer u privatnom automobilu).

e) nisam koristio nijedno od navedenog

samorazumljivo.

**Z2: Koji su bili razlozi da nijedan od spomenutih uređaja ili sustava povezanih s internetom ne koristite u privatne svrhe?**

**[Obujam: pojedinci koji su koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 opcija u B1 i "Da" za odgovor na e) u Z1]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje ili samo a)]**

Informacije o barijerama a vezi povezivanja uređaja ili sistema na internet važne su za kreatore politika da donose informativne odluke u vezi s razvojnim programima IoT-a. Pitanja se postavljaju onima ispitanicima koji nikada nisu koristili internet ili pametna rješenja za kućanstvo (za upravljanje energijom, sigurnošću, kućanskim aparatima) ili virtualnim pomoćnicima.

**a) Nisam znao da takvi uređaji ili sustavi postoje**

---

<sup>5</sup> [https://en.wikipedia.org/wiki/Virtual\\_assistant](https://en.wikipedia.org/wiki/Virtual_assistant)

samorazumljivo.

Ispitanici koji nisu upoznati s takvim uređajima ili sustavima, usmjeravaju se na pitanja Z3. Kako nisu svjesni svog postojanja, nemaju informaciju koliko košta takav uređaj ili sustave, koliko su kompatibilni s drugim uređajima itd.

**b) Nisam imao potrebu koristiti ove uređaje / sustave povezane na internet**

samorazumljivo.

**c) Troškovi previsoki**

samorazumljivo.

**d) Nedostatak kompatibilnosti s drugim uređajima ili sustavima**

Ova opcija odgovora ima za cilj da ispita je li bilo koji od uređaja ili sustava navedenih u prethodnom pitanju ispitanik ne koristio zbog problema sa kompatibilnošću. Zaista se može dogoditi da uređaj / sustav predstavljen na tržištu neće biti kompatibilan s drugom kućnom opremom koju je ispitanik već koristio. To može biti prepreka pojedincima da razviju svoj ekosustav pametnih kuća.

**e) Nedostatak vještine za uporabu tih uređaja ili sustava**

samorazumljivo.

**f) Zabrinutost zbog privatnosti i zaštite osobnih podataka o meni generirana tim uređajima ili sustavima**

Razlika u opsegu tri stavke (f, g, h) ovisi o težini štete nanesejoj ispitaniku (prelazeći od kršenja "zaštite podataka" do "sigurnosnih pitanja" prevedenih u fizičku štetu / zdravstveni problem).

Točka f) važna je za politike zaštite podataka, u odnosu na Opću uredbu o zaštiti podataka, ali također potencijalno i zakonodavstvo o privatnosti i e-privatnosti. Obuhvaća pitanja koja se odnose na zaštitu podataka i privatnost podataka.

**g) Zabrinutost za sigurnost (npr. da će uređaj ili sustav biti hakiran)**

Opcija g) važna je zbog potrebe za podacima o tome kako se ispitanici osjećaju u vezi sa sigurnosnim pitanjima koja se odnose na IoT (npr. da se uređaj može hakirati). Podaci "hakirani" mogu se izmijeniti, što uzrokuje probleme. Međutim, "sigurnosna pitanja" razlikuju se od "sigurnosnih pitanja", jer sigurnosna pitanja ne rezultiraju fizičkim oštećenjem osobe ili drugih predmeta.

**h) Zabrinutost za sigurnost ili zdravlje (npr. da uporaba uređaja ili sustava može dovesti do nezgode, povrede ili zdravstvenog problema)**

Opcija h) Pitanja sigurnosti i zdravlja: ova opcija bavi se zabrinutošću zbog činjenice da bi predmetni IoT uređaj mogao nanijeti „fizičku štetu“ pojedincu ili drugom uređaju. Npr. hakirani automobil može udariti u zid što bi predstavljalo "pitanje sigurnosti". Kako takvi uređaji, prema mišljenju ispitanika, mogu postati opasni iz razloga osim hakiranja, npr. zato što je softver neispravan, nema internet veze ili sam uređaj može biti štetan (npr. zbog izlaganja elektromagnetskim poljima koja mogu potencijalno uzrokovati zdravlje i probleme).

i) Ostali razlozi

samorazumljivo.

**Z3: Jeste li koristili internet na bilo kojem od sljedećih uređaja u vašem domu u privatne svrhe?**

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se]**

a) TV povezan sa internetom

Uporaba svih vrsta televizora povezanih s internetom je u dometu, pametni televizor ili drugi manje napredni povezani televizori, uključujući situacije u kojima je TV uređaj povezan na mrežu putem Chromecasta.

b) Igraća konzola povezana s internetom

Uporaba svih vrsta internet konzola za igre je u dometu (npr. Wii U, PlayStation 4, Xbox One, Nintendo Switch).

Igranje na mobilnim telefonima, tabletima ili laptopima nije u opsegu ove mogućnosti odgovora.

c) Kućni audio sustav povezan sa internetom, pametni zvučnici

Uporaba svih vrsta kućnih audio sustava i pametnih zvučnika je u dometu, uključujući osnovne zvučnike koji se mogu povezati putem za npr. Bluetooth.

**Z4: Jeste li koristili bilo koji od sljedećih uređaja povezanih sa internetom u privatne svrhe?**

**Obujam: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]**

**[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se]**

a) Pametni sat, fitnes traka, povezane naočale ili slušalice, sigurnosne narukvice, dodaci za internet, pametna odjeća ili obuća

Ova opcija odgovora istražuje je li ispitanik ikada koristio bilo koji od pametnih uređaja povezanih s internetom koji dostupan na tržištu. Oni uključuju:

Pametni satovi i fitnes trake - pametni sat je nosivi računar u obliku ručnog sata. Omogućava lokalni interfejs osjetljiv na dodir za svakodnevno korištenje, dok povezana aplikacija za pametne telefone omogućava upravljanje i telemetriju (poput dugoročnog biomonitiranja). Ovisno o modelu, uređaj može imati takve funkcionalnosti kao što su: digitalno prikazivanje vremena, funkcionirati kao prenosivi medijski playeri, omogućiti biomonitiranje, GPS lokaciju, osigurati povezanost s drugim uređajima, funkcionirati kao fitness tracker itd.

Apple Watch Series 1 do 4, FitBit, Fossil Q, LG Watch, Samsung Gear (različiti modeli), Sony Smart Watch samo su neki primjeri marki tih nosivih uređaja.

Naočare ili slušalice povezane - ova opcija pokriva sve vrste virtualne stvarnosti (VR) i slušalice povećane stvarnosti (AR) i bežične slušalice. Bežične slušalice poput Galaxy Buds i Apple AirPods također bi trebale biti uključene u ovu opciju odgovora.

Sigurnosni lokatori - Sigurnosni pratitelji su mali uređaji s GPS lokacijom koji omogućuju praćenje položaja nekoga ili nečega. Pomoću njih se mogu pronaći na primjer djeca, starija rodbina ispitanika ili stvari ispitanika (npr. paket vreća u slučaju krađe). Također se mogu koristiti za lociranje kućnih ljubimaca. Sve su uporabe slučajeva obuhvaćene ovom opcijom odgovora.

Pribor, odjeća ili obuća povezana s internetom - Pribor koji je spojen putem interneta uključuje predmete poput nakita povezanog s internetom (npr. narukvice ili prstenovi s funkcionalnostima sličnim onima na pametnom satu).

Smartfoni se ponekad mogu shvatiti kao povezani dodaci. Kako god, uporaba pametnih telefona ili drugih malih prijenosnih računara ako nisu povezani sa drugim nošenim uređajem (ili internetskim komadom odjeće) NIJE u okviru ove opcije odgovora.

**b)** Uređaji povezani s internetom za nadgledanje krvnog tlaka, razina šećera, tjelesne težine (npr. pametne vage) ili drugi uređaji povezani s internetom za zdravstvenu ili medicinsku skrb

Ova opcija se odnosi na uporabu uređaja povezanih s internetom za zdravlje. Oni uključuju rješenja poput internet uređaja za praćenje krvnog tlaka, razine šećera, tjelesne težine, osiguravanje bolje re-edukacije i druge slične uređaje. Ti bi uređaji većinu vremena bili povezani sa aplikacijama za pametne telefone korisnika i slali informacije koje liječnik može pročitati. Ovdje bi trebala biti svrstana i uporaba humanitarnih robota za pomoć starim osobama ili hendikepiranoj djeci. Ovdje bi trebala biti svrstana i uporaba povezanih četkica za zube.

**c)** Igračke povezane s internetom, poput igračaka robota (uključujući i obrazovne) ili lutke

Razlozi za uključivanje ove opcije odgovora su zabrinutosti u vezi sa sigurnošću djece u kontekstu uporabe IT tehnologija. Neka su istraživanja pokazala da se interaktivne lutke ili roboti mogu lako hakirati, što je omogućilo da se stranci uključe u "razgovore" s djecom zahvaljujući ugrađenim mikrofonima i tehnologijama za prepoznavanje govora.

Shodno tome, svrha ove opcije odgovora je identificirati koliko je učestalo korištenje IoT uređaja za manju djecu na razinu EU. Opseg mogućnosti odgovora stoga je sužen na IoT igračke za manju djecu. Uporaba dronova ili tableta povezanih s internetom za djecu s obrazovnim ili igračkim sadržajem nije u sklopu ove mogućnosti odgovora.

**d)** Automobil s ugrađenom bežičnom internetskom vezom

Ovaj predmet istražuje je li ispitanik ikada koristio automobil s ugrađenom bežičnom vezom u privatne svrhe. U vozilima ove vrste povezanosti treba široko razumjeti da se temelje na: - Wi-Fi pristupu iz sigurnosnih razloga; - Mobilni pristup radi sigurnosti i šire (npr. navigacija, informacije o zabavi). Omogućuje takve funkcije<sup>6</sup> kao:

- upravljanje mobilnošću (npr. trenutne informacije o prometu, pomoć na parkiranju, optimizirana potrošnja goriva);

- trgovina (kupovina robe i usluga dok ste u pokretu);

- upravljanje i sigurnost vozila (npr. podsjetnici o stanju vozila i servisu, daljinski rad, prijenos podataka o uporabi);

---

<sup>6</sup> [https://en.wikipedia.org/wiki/Connected\\_car](https://en.wikipedia.org/wiki/Connected_car)



- infotainment (npr. interfejs sa pametnim telefonom, WLAN hotspot, glazba, video, internet, društveni mediji, mobilna office);
- pomoć vozaču - djelomična ili potpuno automatska vožnja;
- rješenja za otkrivanje umora, automatsko prilagođavanje okoline kako bi vozači bili obazrivi, medicinska pomoć itd.

Automobil se može smatrati povezanim ako je neka od gore navedenih funkcija dostupna zahvaljujući ugrađenom sustavu u vozilo. U slučaju da se sličnoj usluzi pristupa povezivanjem pametnog telefona putem Bluetooth-a i uporabom na samom pametnom telefonu, to nije u okviru ove mogućnosti odgovora.

## Modul G: Socio-demografske karakteristike pozadine

**[Obujam: sva kućanstva / svi pojedinci]**

**[Tip: G2, G5, G6, G10, G11: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; G1, G12, G13, G14: kvantitativni; G3, G4, G7, G8, G9: otvoreno pitanje, odnosno potreban opis (ili kodiran od strane anketara)]**

Ovaj se modul ne fokusira na varijable studije vezane za ICT, već na pozadinske varijable kako bi rezultate na varijable studije stavio u perspektivu. Ove pozadinske varijable bi trebalo da omoguće povezivanje ishoda istraživanja sa sociološkim, demografskim i ekonomskim pozadinom promatranih statističkih jedinica.

Od ankete za 2012. godinu dalje, socio-demografske karakteristike pozadine sve odražavaju dogovorene osnovne društvene promenljive koje treba uključiti u sve socijalne ankete Eurostata. Prethodne izborne varijable na bračnom statusu preskočene su u anketama 2015, 2016, 2018. i 2019. godine.

U modelnom upitniku, ovaj modul se ubacuje na kraju istraživanja. To je bio proizvoljan izbor, modul takođe može biti polazna točka za anketu (u većini slučajeva, informacije će djelimično biti dostupne iz drugih izvora, npr. registri ili istraživanje koje uključuju pitanja korištenja ICT-a).

Na pitanja o starosti (G1), spolu (G2), zemlji rođenja (G3), zemlji državljanstva (G4), obrazovnom postizanju (G5), situaciji zaposlenja (G6) i zanimanju (G7) treba odgovoriti pojedinac (i) koji su (bili) izabrani unutar kućanstva.

Pitanja o regionima prebivališta (G8, G9), geografskom položaju (G10) i tipu lokaliteta (G11) odnose se na kućanstvo, ali odgovor na razini kućanstva treba da bude sukladno individualnoj razini, kako su pojedinci dio kućanstva. Obično ove dvije varijable ne moraju biti usmjerene prema ispitanicima jer NSI mogu izvući informacije na temelju adrese kućanstva.

Pitanja o sastavu kućanstva (G12, G13) i prihoda kućanstva (G14) se naravno odnose na razinu kućanstva.

### **G1: Dob**

Podaci koji se prenose Eurostat-u razdvojeni su prema dobnoj skupini. Je li godina rođenja ili datum rođenja ili starost prikupljena, relativno je nebitna. U poštanskom istraživanju, NSI bi mogla jednostavno da traži od ispitanika da označe odgovarajuću dobnu skupinu. Međutim, u većini slučajeva, ove informacije će biti dostupne iz okvira uzorkovanja (npr. registar stanovništva).

Bez obzira na to je li referentna točka starost tijekom intervjua, odnosno starost tijekom referentnog razdoblja, ne očekuje značajan utjecaj na rezultate i uporedivost.

### **G2: Spol**

samorazumljivo. Kodirani su samo žene i muškarci (ne interseksualno).

U slučaju da nacionalno zakonodavstvo zahtijeva treću kategoriju (npr. Njemačka: „raznoliko“), ovakav odgovor treba na odgovarajući način ponovno kodirati samo žene ili muškarce (npr. korištenjem imena i drugih pomoćnih varijabli).

### **G3: Zemlja rođenja**

Država rođenja pojedinca treba biti šifrovana prema sljedećim kategorijama:

Rođena ili rođena u inozemstvu.

Rođeni u inozemstvu: rođen u drugoj državi članici EU ili rođen u državi izvan EU. U 2019. godini Ujedinjeno Kraljevstvo ne bi trebalo smatrati državom EU.

#### **G4: Država državljanstva**

Državljanstvo pojedinca treba biti šifrovana prema sljedećim kategorijama:

1. nacionalni, ili 2. nenacionalni.

To znači da pojedinac ima ili nema državljanstvo države izvješća.

Za nenacionalne: državljane druge države članice EU ili državljanke države izvan EU. U 2019. godini Ujedinjeno Kraljevstvo ne bi trebalo smatrati državom EU.

Više informacija o pozadinskim varijablama H3 i H4 (obvezno od 2011. godine) možete naći u Izvješću o osnovnim socijalnim promjenljivama <sup>7</sup>.

U slučaju dvojnog ili višestrukog državljanstva, treba koristiti sljedeći pristup:

1. Ako osoba ima državljanstvo zemlje uobičajenog boravka, obično se evidentira u istraživanju sa prvim prioritetom.
2. Ako nijedno državljanstvo nije u državi prebivališta, prioritet ima i državljanstvo EU-a.
3. U drugim slučajevima osoba može izabrati koja zemlja državljanstva će biti zabilježena u istraživanju.

#### **G5: Razina obrazovne razine**

Stupanj obrazovne razine pojedinca je najviša ISCED razina uspješno završena, uspješan završetak obrazovnog programa potvrđen priznatim kvalifikacijama (ili akreditacijom), odnosno kvalifikacije koju zvanično priznaju nadležna nacionalna obrazovna tijela.

Izraz 'uspješno završena razina mora biti povezan sa dobijanjem sertifikata (kvalifikacije). Eurostat preporučuje svim istraživanjima u kućanstvima da koriste "diplomski pristup" pri prikupljanju podataka o obrazovnoj razini, npr. pitati o dobijenoj diplomi. U slučajevima kada nema certifikacije (npr. u osnovnom obrazovanju), uspješno završavanje mora biti povezano sa punim prisustvom ili stečenim nadležnostima za pristup višoj razini. Osobe koje nisu završile studije (napuštene) treba da budu kodirane prema najvišoj razini koji su uspješno završili.

U cilju dobijanja uporedivih informacija za različite zemlje, razine obrazovanja su povezane sa UNESCO-ovom Međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja - **od 2014. godine ISCED 2011 će se implementirati u svim istraživanjima EU.**

Za detaljne informacije i savjete, **Operativni priručnik ISCED 2011** (Naputak za klasifikaciju nacionalnih obrazovnih programa i srodnih kvalifikacija) treba koristiti:

---

<sup>7</sup> <https://circabc.europa.eu/w/browse/c9df3412-21d8-4ef6-9312-fd68a9ff0c9e>

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-06-14-246>

Detaljan opis klasifikacije dostupan je i na sajtu UNESCO Instituta za statistiku:  
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf>

U svrhu poštivanja osnovnih varijabli za socijalne ankete Eurostata, podaci o razini obrazovne razine trebaju se prenijeti prema ISCED 2011 kodovima: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8:

- **0 - Bez obrazovanja ili 4 godine osnovne škole**
- **1 - Osnovno obrazovanje**
- **2 - Niže srednje obrazovanje**
- **3 - Srednje obrazovanje**
- **4 - Više srednjoškolsko obrazovanje, ali ne visoko**
- **5- Kratki ciklus visokog obrazovanja**
- **6 - Bachelor ili ekvivalentna razina**
- **7 - Master ili ekvivalentna razina**
- **8 - Doktorski ili ekvivalentna razina**

Glavni alat koji će se koristiti za kodiranje obrazovnog postignuća Da nacionalno ISCED integrirano mapiranje (pripremljeni u svakoj zemlji po statističkim studijama). Ovo mapiranje klasificira u ISCED-u sve nacionalne obrazovne programe i formalne kvalifikacije (obrazovanje).

Za sva pitanja vezana za mjerenje stupnja obrazovanja prema ISCED 2011, molimo vas da pogledate metodološke smernice koje su dostupne na:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-06-14-246>

### **G6: Stanje zaposlenosti**

Anketa u povijesti uvijek nije sadržavala određena brojna detaljna pitanja za procjenu stanja zaposlenosti pojedinca ili statusa rada. Ova varijabla je bila i više je vezana za pitanje LFS-a samoprogllašeni radni status kao što je preporučeno u Smjernicama o osnovnim društvenim varijablama (CSV) (nego na detaljnim pitanjima o statusu ILO-a) gdje ispitanik daje samopodobu u vezi s njegovim / njenim aktivnostima. Pored toga, situacija zapošljavanja uključuje i osnovnu varijablu Status u zaposlenju (*neobvezne varijable samozaposlene, zaposleni, zaposleni sa stalnim poslom ili ugovor o neograničenom trajanju ili privremenim radom ili ugovorom o ograničenom trajanju*).

Varijable u situaciji zapošljavanja su proširene od 2012. godine, koje pokrivaju i sve ostale varijable Eurostatove osnovne društvene varijable, koje su usaglasili ravnatelji socijalne statistike, barem sa fakultativnim statusom koji je vidljiv u upitniku modela.

Za dalje upućivanje i objašnjenja o svim varijablama, pogledajte ažurirane **CSV dokument**:

<https://circabc.europa.eu/w/browse/c9df3412-21d8-4ef6-9312-fd68a9ff0c9e>

ili provjerite dokument u sljedećem folderu Circabc:

Europa> Europsko povjerenstvo> CIRCABC> Eurostat> EMIS aneksi>

Knjižnica> podaci \_ \_ baza podataka> tema\_3 \_ \_ popul> isoc> metodološki\_informati

Dolje navedena objašnjenja su uključena u prethodne priručnike i drže se u slučaju potrebe. Koncepti i definicije koje se koriste su temeljene na onima koji se koriste u Eurostatovoj statistici tržišta rada i preporučuje Međunarodna organizacija rada (ILO).

### **Zaposlen**

Zaposleni se definiraju kao osobe koje rade, po dogovoru, za javnog ili privatnog poslodavca i koje primaju kompenzaciju u vidu zarada, plaća, naknada, gratuiteta, plaćanja po rezultatima ili plaćanja u naturi; bez obzira na broj ili radno vrijeme (puno radno vrijeme ili skraćeno radno vrijeme) i trajanje ugovora (fiksni ili neodređeni).

Ova kategorija uključuje neregistrirane pripadnike oružanih snaga, pripravnike ili pripravnike koji primaju naknadu, sezonska radnike i štrajkače.

Ova kategorija ne uključuje dobrovoljne radnike i obiteljske radnike koji ne dobijaju redovitu novčanu plaću.

Osobe koje istovremeno rade u sopstvenoj profesionalnoj praksi i za javnog ili privatnog poslodavca (npr. ljekari sa vlastitim kabinatom i rad u bolnici) treba klasificirati prema statusu u kojem rade značajniji broj sati.

### **Samozaposlen/a**

Samozaposlene osobe, sa ili bez zaposlenih, definiraju se kao osobe koje rade u sopstvenom ili zajedničkom poslu, stručnoj praksi ili farmi radi ostvarivanja dobiti.

Ova kategorija uključuje radnike za sopstveni račun, obiteljske radnike koji ne dobijaju redovitu novčanu plaću, freelanceri (iako osoba koja je neko vrijeme redovito zadržala jedan poslodavac takođe se može smatrati zaposlenom) i osobe koje se bave jednu ili više djece koja nisu privatna i primaju uplatu za ovu uslugu.

Osobe koje istovremeno rade u sopstvenoj profesionalnoj praksi i za javnog ili privatnog poslodavca (npr. ljekari sa vlastitim kabinatom i rad u bolnici) treba klasificirati prema statusu u kojem rade značajniji broj sati.

### **Nezaposleni**

Sukladno ILO standardima koji se koriste u Anketi o radnoj snazi, nezaposlene osobe obuhvataju osobe starosne dobi od 15 do 74 godina (tri uvjeta moraju biti ispunjena):

(a) bez posla tijekom referentnog tjedna (tjedna intervjua), odnosno nema posao, niti je na poslu (za jedan sat ili više) na plaćenom ili samozapošljavanju;

(b) trenutno dostupni za rad, odnosno dostupni su za plaćeno zaposlenje ili samozapošljavanje prije kraja dva tjedna nakon referentnog tjedna;

(c) aktivno traže posao, odnosno poduzimaju konkretne korake u razdoblju od četiri tjedna koji završava sa referentnim tjednom za traženje plaćenog zaposlenja ili samozapošljavanja ili koji je našao posao da započne kasnije, tj. u roku od najviše tri mjeseca.

Sljedeće se smatraju konkretnim koracima u "aktivnom traženju posla":

- da je bio u kontaktu sa javnim zavodom za zapošljavanje kako bi pronašao posao, ko god da je preuzeo inicijativu (samo obnavljanje registracije iz administrativnih razloga nije aktivan korak),

- da je bio u kontaktu sa privatnom agencijom (agencijom za privremenu djelatnost, firmom specijaliziranom za zapošljavanje i sl.) kako bi pronašla posao,
- izravno se prijavljuje na poslodavce,
- traže od prijatelja, rođaka, sindikata, itd. da pronađu posao,
- postavljanje ili odgovaranje na oglase za posao,
- proučavanje radnih oglasa,
- preispitivanje ili ispitivanje,
- traži zemljište, prostorije ili opremu,
- prijavljivanje za dozvole, dozvole ili financijska sredstva.

### **Student/Đak**

Ova kategorija se odnosi na pojedince u formalnom obrazovanju (u obrazovnim institucijama kao što su škola, sveučilište, itd.) i ne pripadaju niti u jednoj od drugih kategorija situacije zapošljavanja.

Kada strogo primijenjuje definicije LFS-a, studenti sa malim poslovima moraju biti klasificirani kao zaposleni. Međutim, zbog odsustva dugog spiska pitanja koja se koriste za utvrđivanje statusa zaposlenja u ARS, studenti koji rade samo nekoliko sati tjedno mogu se klasificirati kao učenici.

### **Ostali, koji nisu radno sposobni**

Ova kategorija se odnosi na osobe koje nisu zaposlene ili nezaposlene. Studenti se smatraju posebnim kategorijama (vidi gore).

"Ostali koji nisu u radno sposobnoj snazi obuhvataju osobe koje se nalaze u mirovini ili ranoj mirovini, osobe koja obavljaju obveznu vojnu službu, osobe koje ispunjavaju zadatke u kućanstvu (bez zaposlenja ili samozapošljavanja, npr. kućanice) ili drugih neaktivnih osoba.

Kako su neke zemlje ugradile anketu o korištenju IKT u Anketi o radnoj snazi ili drugim socio-ekonomskim istraživanjima koja koriste definicije LFS-a, korisno je ukratko razmotriti korespondenciju između pet gore navedenih kategorija i 9 kategorija korištenih u promjenljivoj LFS *Glavni radni status* (pogledajte kolonu 101 u priručniku LFS ili u Aneksu Uredbe 1575/2000).

Anketa o korištenju IKT G6: Stanje zaposlenosti	Anketa o radnoj snazi Glavni status rada
Zaposlen	→ LFS col.101, šifra 1 (vrši posao ili profesiju, uključujući neplaćeni posao za obiteljski biznis ili posjedovanje, uključujući pripravnički ili plaćeni pripravnički rad, itd.)
Samozaposlen/a	→ LFS col.101, šifra 1 (vrši posao ili profesiju, uključujući neplaćeni posao za obiteljski biznis ili posjedovanje, uključujući pripravnički ili plaćeni pripravnički rad, itd.)
Nezaposleni	→ LFS col.101, kod 2 Nezaposleni
Student (ne u radnoj snazi)	→ LFS col.101, kod 3 (učenik, student, dodatna obuka, neplaćeno radno iskustvo, volontiranje)
Ostali, koji nisu radno sposobni	→ LFS col.101, šifre 4, 5, 6, 7 i 8 (u mirovini ili ranoj mirovini ili se odrekao posla (= 4), trajno onesposobljen (= 5), obveznom služanju vojnog roka (= 6), ispunjavanju domaćih zadataka (= 7) i druge neaktivne osobe (= 8).

Navedena korespondentna tablica pokazuje ranije 1-1 odnos između raspada u istraživanju korištenja IKT i Ankete o radnoj snazi (sa šiframa 4, 5, 6, 7 i 8 kombinirane u jednu pojedinačnu kategoriju pošto su potkategorije manje relevantne za Anketa o korištenju ICT-a ili može biti problematična u smislu niske ćelijske frekvencije).

Propuštanje "zaposleni ili samozaposlen" je obvezno od istražne 2007. godine u istraživanju korištenja ICT-a. Do 2006. godine, dodatni raspodjelu zaposlenih i samozaposlenih nije bilo moguće razlikovati izravno iz kolone 101 u LFS, jer su grupirani u šifri 1. Pragmatični pristup - uz prihvatljiv rizik od greške kodiranja - predloženo je dodatno korištenje *Profesionalni status* iz LFS-a (kolona 26) i prijaviti sve osobe (u šifri 1 kolone 101) za koje se čini da su *samozaposlen* ili *obiteljski radnik* (šifre 1, 2 ili 4 u LFS stupcu 26) pod šifrom *samozaposlen* za istraživanje korištenja IKT-a i svih ostalih *zaposleni*. Drugim rječima, pomoćne informacije iz LFS kolone 26 su tada korištene samo za preusmjeravanje nekih osoba u skupinu *samozaposlen* dok ostatak ostaju u skupini *zaposleni*. Ovaj prijedlog ponovnog uspostavljanja pretpostavlja određenu korelaciju između profesionalnog statusa prema definicijama ILO (= col.26) i samoprocjena o stanju rada (= kol.101).

### **G7: Zanimanje**

**[Obujam: pojedinci na zapošljavanju, tj. 1 (zaposleni) ili 2 opcija (samozaposlen) u G6]**

Nova klasifikacija ISCO-08 o zanimanjima (usvojena 2008. godine) trebalo bi razmotriti od 2011. godine. Koristiti će se u većini socijalnih statistika Eurostata i temelji se na Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji zanimanja Međunarodne organizacije rada (ILO).

Za informacije o novom ISCO-08, pogledajte

<http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm>

#### 1. IKT / ne-IKT i ručni / ne-ručni radnici

## **ICT stručnjaci**

Sada je moguće kodirati i čuvati zanimanja na više agregiranoj razini submajorskih skupina (2 znamenke). Glavne skupine (jedna znamenka) ne dozvoljavaju razlikovati ICT stručnjake od drugih radnika.

Za stručnjake iz oblasti informacijskih tehnologija treba razmišljati o najmanje sljedećim skupinama:

25 Profesionalci informacijskih i komunikacijskih tehnologija

35 Informacijski i komunikacijski tehničari

Ako je moguće, treba uzeti u obzir i određena IKT zanimanja klasificirana u druge skupine:

133 Menadžeri ICT servisa

2356 Treneri informacijske tehnologije

7422 IKT instalateri i servisi

## **ICT stručnjaci**

Kategorija *Profesionalci koji nisu ICT* sastoji se od pojedinaca u svim ostalim ISCO skupinama (u slučaju četvoroznamenkastog kodiranja) ili svih ostalih ISCO malih skupina (u slučaju 3-znamenkastog kodiranja).

Za ručne / neuvjetne radnike sa slomom, primijenjuje se se sljedeće:

### **Manuelni radnici**

Ova kategorija odgovara glavnim skupinama od 6 do 9 ISCO-08:

Glavna skupina 6: Kvalificirani poljoprivredni, šumarski i ribarski radnici;

Glavna skupina 7: Radnici zanatske i srodne zanatske djelatnosti;

Glavna skupina 8: Operateri postrojenja i strojeva i montažeri;

Glavna skupina 9: Osnovna zanimanja.

### **Manuelni radnici**

Ova kategorija odgovara glavnim skupinama od 0 do 5 ISCO-08:

Glavna skupina 1: menadžeri;

Glavna skupina 2: profesionalci;

Glavna skupina 3: tehničari i suradnici;

Glavna skupina 4: radnici u službama klerike;

Glavna skupina 5: servisni i prodajni radnici;



Glavna skupina 0: oružane snage.

Klasifikacija je dostupna u RAMON-bazama podataka (> klasifikacije):

<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon>

[http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/other\\_documents/index.cfm?TargetUrl=DSP\\_ISCO\\_08](http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/other_documents/index.cfm?TargetUrl=DSP_ISCO_08)

Temelj za klasifikaciju je posao i vještine. Posao se definira kao skup zadataka i dužnosti koje treba obaviti. Vještine su sposobnosti za obavljanje zadataka i dužnosti posla. Vještine se sastoje od dvije dimenzije: razina vještina - koji se obično odnosi na razinu obrazovnog postignuća - i specijalizaciju domena.

Svrha varijable "zanimanja" kao pozadinske karakteristike Da da ne prikupljaju podatke o korištenju IKT razloženih pojedinim zanimanjima (to bi zahtijevalo vrlo velike uzorke), već po skupinama zanimanja. Na primjer, ručni ili neupućeni ili ICT-poslovi nasuprot ne-ICT- .

## 2. Zanimanja prema svim dvoznamenkastim ISCO-08

**Prijenos svih zanimanja koja se reciduju u najmanje dvoznamenkaste kategorije ISCO-08 zahtijevaju se u smjernicama CSV-a, ali opciono trenutno u istraživanju ICT.**

Za dalje informacije pogledajte gornju vezu na Smjernicama za CSV.

### ***G8: Region prebivališta - NUTS 1***

Regioni NUTS 1 uvedeni su kao obvezni u 2008. godini. Većina, ali ne i sve zemlje (zbog NUTS-1 = NUTS-0 u nekim malim zemljama).

Više informacija o regijama NUTS može se naći na:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/history>

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

[http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST\\_NOM\\_DTL&StrNom=NUTS\\_2016L&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC](http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NUTS_2016L&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC)

Od 01. siječnja 2018, prema NUTS regionima, uključujući NUTS 1 za zemlje članice EU [NUTS 2016 klasifikacija](#).

Kodove za identifikaciju statističkih regiona za zemlje EFTA i zemlje kandidate trebaju se koristiti prema sljedećoj liniji:

[http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST\\_NOM\\_DTL&StrNom=NUTS\\_33L&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC](http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NUTS_33L&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC)

Kako biste videli koji su kodovi promijenjeni između verzije NUTS 2013 i NUTS 2016:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/history>

Zvanična lista regiona objavljena je putem sljedećeg linka:

### **G12 i G13: Tip kućanstva**

"Kućanstvo" se odnosi na jednu osobu koja živi sama ili skupini ljudi koji žive zajedno u istoj stambenoj jedinici sa najmanje jednom osobom od 16 do 74 godine (vidi gore: "Opći pregled ankete", Opseg - godina limit).

Isključeni su stalni članovi institucija kao što su bolnice, zatvori itd.

Sastav kućanstva (kao što se koristi u tabelarnoj shemi) određuje se koristeći dva obvezna pokazatelja: ukupan broj osoba u kućanstvu (uključujući sve dobne skupine) i broj djece ispod 16 godina. Prisustvo (i broj) djece se sakuplja odvojeno, jer je to pokretačka snaga za usvajanje ICT ili internet u kućanstvu.

Pored toga, dodato je nekoliko opcionih varijabli koje su vidljive u upitniku modela, koje odgovaraju CSV-u (pogledajte link na gore navedeni dokument). Ako su se države odlučile da prikupe ekvivalentni neto mjesečni prihod, barem broj osoba starih od 14 do 15 godina trebao bi dodatno biti prikupljen, inače neće biti moguće izračunati.

### **G14: Prihod kućanstva (opciono)**

Koncept "prihoda" koji se koristi u ovom istraživanju je neto mjesečni dohodak kućanstva (ne pojedinac!). Fokus je na prihode kućanstva, jer se pristup i korištenje ICT-a više povezuju sa ukupnim prihodom kućanstva u kojem je dio, nego sa njegovim / njenim osobnim primanjima.

Za zaposlene osobe ovo se odnosi na mjesečnu plaću za uzimanje kuće, odnosno na plaću nakon odbijanja poreza na dobit, doprinosa za socijalno osiguranje zaposlenog i bilo kakvih dobrovoljnih doprinosa.

*Bonusi se redovito plaćaju* u vrijeme svakog plaćanja - kao što su redovita prekoračenja, uključeni su bonusi za tim, noćni ili vikend rad, savjeti i provizije.

*Bonusi koji se ne plaćaju u svakom razdoblju plaćanja* (fi godišnji dobitak), ali koji su slučajno plaćeni u promatranom razdoblju isplate su isključeni jer će dovesti do ne-reprezentativne procjene.

*Neredovite ili godišnje bonuse* treba isključiti. Ne zahtjeva se "preraspodjela" takvih bonusa - tj. Podjela od 12 i dodatak mjesečnoj procjeni - jer bi to nepotrebno povećalo opterećeni opoziv ispitanika. Ovo međutim može učiniti međunarodna poređenja manje relevantna jer utjecaj takvih bonusa teži da se u velikoj mjeri razlikuje od jedne zemlje do druge.

Tamo gdje je primjenjivo i izvodljivo, procjena novčane vrijednosti za *plaćanja u naturi* treba dodati.

Iako *prihod od samozapošljavanja* može biti teško izmjeriti, ispitanici se mogu tražiti procjena njihovog raspoloživog prihoda.

*Prihod od naknada* kao što su naknade za nezaposlenost, mirovine i invalidnine treba da se odnose na posljednji mjesečni dodatak koji je primljen prije razgovora (ili mjesečni prosjek u skorijem razdoblju ako je to lakše prikupiti ili procijeniti).

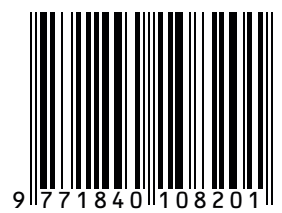
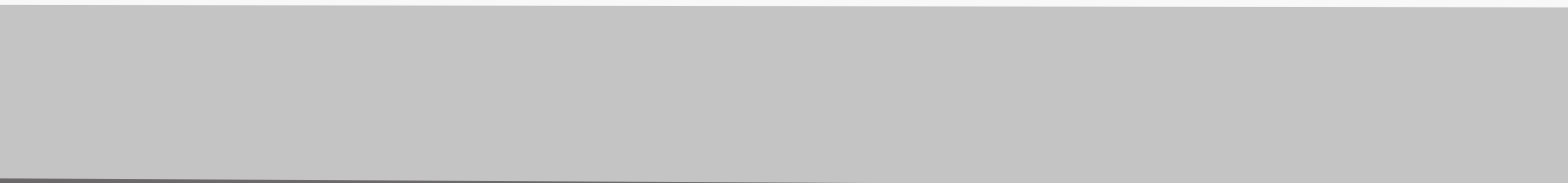
*Prihod od investicija* (sredstva, štednja, akcije, akcije i sl.) treba isključiti pošto je te informacije teško izmjeriti i / ili prikupiti.

Iako nepoželjno, odstupanja od gornje definicije prihoda kućanstva mogu biti opravdana u slučajevima kada se podaci mogu dobiti od neznatno različitih pitanja vezanih za dohodak u istraživačkom vozilu, s kojima je povezano istraživanje o korištenju IKT. Naročito kada je korištenje takvih dostupnih podataka jedini način pružanja informacija o ovoj osjetljivoj opcionalnoj varijabli.

Idealno, informacije bi trebalo prikupljati pitanjem ispitanika za procjenu stvarnog iznosa. Tamo gdje nije poželjno ili izvodljivo prikupiti takve informacije, ispitanik može naznačiti veličinu. Ove veličine bi trebale biti kompatibilne sa slomom korištenim u tabelarnoj shemi. Ova shema tabeliranja predviđa uporabu kvartila prihoda, a ne klasu prihoda. Ovakav pristup bi trebalo da napravi upoređivanje među zemljama. Ne samo da to može prevazići disperziju razine dohotka u zemljama Europe, korištenje kvartila takođe može izbjeći prijetnje uporedivosti uzrokovane korištenjem različitih koncepata od strane različitih zemalja (npr. bruto u odnosu na neto zarade, bez obzira da li su uključeni redoviti mesečni bonusi, uključujući i 1/12<sup>th</sup> godišnjih bonusa, bez obzira je li uključena procjena vrijednosti plaćanja u naturi itd.).

Ako su se države odlučile da prikupe ekvivalentni neto mjesečni prihod, barem broj osoba starih od 14 do 15 godina trebao bi dodatno biti prikupljen, inače neće biti moguće izračunati.

Za dodatne informacije pogledajte format prijenosa u Aneksu 2 - Format prijenosa i agregati, kao i CSV smjernice, gore navedeni link.



9 771840 108201